

Notat

Tittel: Valutaeffekter i sjømatindustrien – effekter av endringer i valutakursene gjennom 2016	Tilgjengelighet: Åpen
	Dato: 07. juni 2017
Forfatter(e)/Prosjektleder: Thomas Nyrud, Bjørn Inge Bendiksen og Bent Dreyer	Ant. sider og vedlegg: 45
Avdeling: Næring og bedrift	Prosjektnr.: 11868
Oppdragsgiver: Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)	Oppdragsgivers ref.: 901325
Kommentarer: Notatet inneholder lysbilder med forklarende tekst, og tilhører det pågående prosjektet: «Hvordan påvirker valutaendringer prestasjon og konkurranseposisjon i norsk sjømatnæring i perioden 2016-2019?».	
Oppdragsgiver er Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)	
Innhold	
1	Bakgrunn.....1
2	Sammendrag.....2
3	Kronekursens utvikling i nyere tid3
4	Det totale bildet.....5
5	Per sektor – hvitfisk, pelagisk og oppdrett.....9
6	Hvitfisk – Torsk, hyse og sei.....12
7	Pelagisk – Sild og makrell.....15
8	Oppdrett – Laks18
9	Produkter av torsk.....22
10	Produkter av hyse.....25
11	Produkter av sei.....28
12	Konvensjonelle produkter31
13	Produkter av sild.....34
14	Produkter av makrell37
15	Produkter av laks40
16	Konkurransesituasjonen ovenfor andre sjømatprodusenter43

1 Bakgrunn

Bakgrunn

Denne presentasjonen er del av et fireårig FHF-prosjekt med tittelen «Hvordan påvirker valutaendringer prestasjon og konkurranseposisjon i norsk sjømatnæring i perioden 2016-2019?». Prosjektet viderefører metodikk og indikatorer utviklet i et tidligere FHF-prosjekt, der det ble sett på valutaeffekter i sjømatindustrien over perioden 2000 – 2015.

Prosjektets målbeskrivelse

Prosjektet skal bidra til økt kunnskap om hvordan svingninger i den norske kronen påvirker prestasjonen og konkurranseposisjonen til den norske sjømatnæringen. Det skal gi forbedret evne til å predikere konsekvenser av fremtidig valutauro, og gi et årlig valutakorrigert bilde av prestasjonen til sentrale aktører i sjømatnæringen.



Bakgrunn

Denne presentasjonen er del av et fireårig FHF-prosjekt med tittelen «Hvordan påvirker valutaendringer prestasjon og konkurranseposisjon i norsk sjømatnæring i perioden 2016–2019?». Prosjektet viderefører metodikk og indikatorer utviklet i et tidligere FHF-prosjekt, der det ble sett på valutaeffekter i sjømatindustrien over perioden 2000–2015.

Prosjektets målbeskrivelse

Prosjektet skal bidra til økt kunnskap om hvordan svingninger i den norske kronen påvirker prestasjonen og konkurranseposisjonen til den norske sjømatnæringen. Det skal gi forbedret evne til å predikere konsekvenser av fremtidig valutauro, og gi et årlig valutakorrigert bilde av prestasjonen til sentrale aktører i sjømatnæringen.

2 Sammendrag

Sammendrag

Den norske kronen styrket seg mot flere viktige handelsvalutaer gjennom 2016, etter å ha falt i verdi gjennom store deler av perioden 2013-2015. Utviklingen har imidlertid variert ut fra hvilken valuta man sammenligner med, og kronen regnes fortsatt som svak sammenlignet med perioden før 2012. Denne presentasjonen fokuserer på de handelsvalutaene som er viktigst for norsk sjømatnæring; det vil si euro, dollar, britiske pund og japanske yen. Gjennom 2016 styrket kronen seg markant mot britiske pund, og i noe mindre grad mot euro. Samtidig var utviklingen mot dollar og japanske yen mer fluktuerende. Dette har påvirket ulike deler av næringen på ulik måte, da markedsporteføljen, og herunder porteføljen av handelsvalutaer, kan variere mye på tvers av sektorer, arter og produkter. I tillegg vil sesongmønsteret i produksjonen variere mellom de ulike segmentene av næringen, noe som gjør at en gitt kursutvikling på kort sikt kan slå ut vidt forskjellig på tvers av disse.

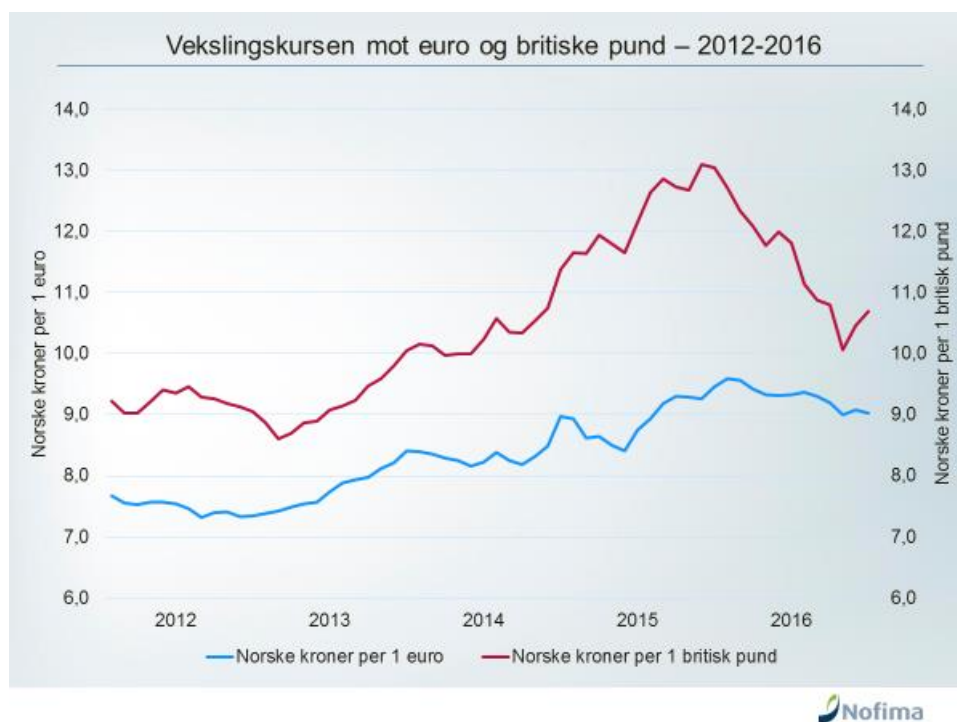
Den totale verdien av norsk sjømateksport økte med 17 milliarder NOK (+23%) fra 2015 til 2016. Vi estimerer at endringer i kronekursen mellom årene bidro med cirka 2,5 mrd. til denne veksten. Av de tre bredt definerte sektorene hvitfisk, pelagisk og oppdrett, finner vi at hvitfisksektoren i størst grad har fått merke en sterkere krone gjennom året. Dette skyldes en høy eksponering mot euro og britiske pund i sektoren, der spesielt britiske pund har falt kraftig i verdi gjennom 2016. Til sammenligning har oppdrettssektoren en noe bredere portefølje av handelsvaluta, noe som begrenser eksponeringen mot enkeltvalutaer. Pelagisk sektor er i hovedsak eksponert mot dollar og japanske yen, der kursen har variert mye gjennom året.



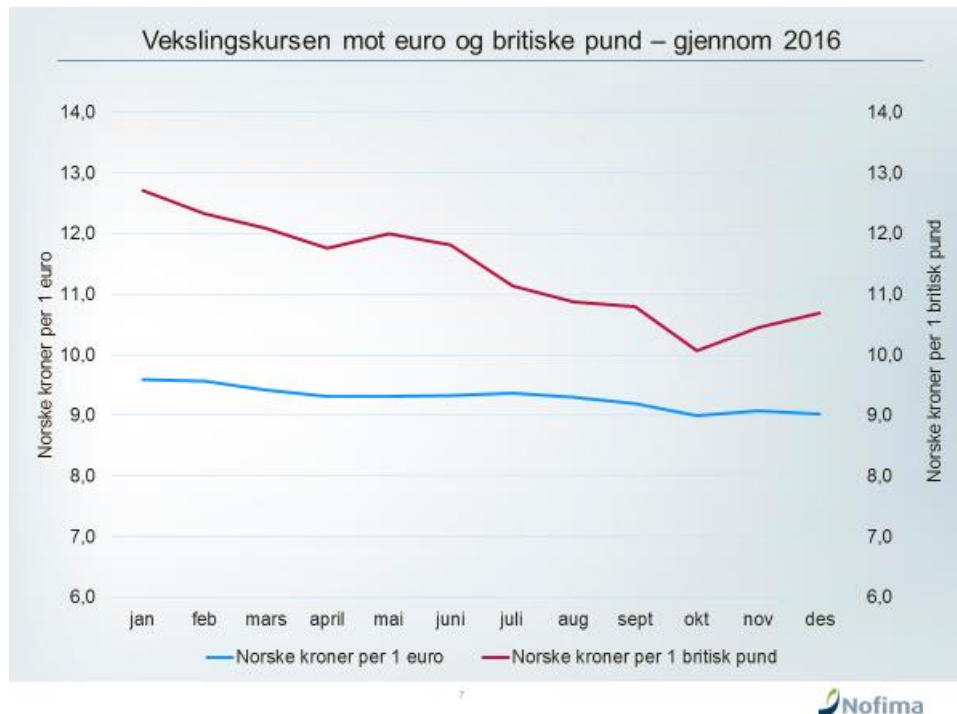
Den norske kronen styrket seg mot flere viktige handelsvalutaer gjennom 2016, etter å ha falt i verdi gjennom store deler av perioden 2013–2015. Utviklingen har imidlertid variert ut fra hvilken valuta man sammenligner med, og kronen regnes fortsatt som svak sammenlignet med perioden før 2012. Denne presentasjonen fokuserer på de handelsvalutaene som er viktigst for norsk sjømatnæring; det vil si euro, dollar, britiske pund og japanske yen. Gjennom 2016 styrket kronen seg markant mot britiske pund, og i noe mindre grad mot euro. Samtidig var utviklingen mot dollar og japanske yen mer fluktuerende. Dette har påvirket ulike deler av næringen på ulik måte, da markedsporteføljen, og herunder porteføljen av handelsvalutaer, kan variere mye på tvers av sektorer, arter og produkter. I tillegg vil sesongmønsteret i produksjonen variere mellom de ulike segmentene av næringen, noe som gjør at en gitt kursutvikling på kort sikt kan slå ut vidt forskjellig på tvers av disse.

Den totale verdien av norsk sjømateksport økte med 17 milliarder NOK (+ 23 %) fra 2015 til 2016. Vi estimerer at endringer i kronekursen mellom årene bidro med cirka 2,5 milliarder til denne veksten. Av de tre bredt definerte sektorene hvitfisk, pelagisk og oppdrett, finner vi at hvitfisksektoren i størst grad har fått merke en sterkere krone gjennom året. Dette skyldes en høy eksponering mot euro og britiske pund i sektoren, der spesielt britiske pund har falt kraftig i verdi gjennom 2016. Til sammenligning har oppdrettssektoren en noe bredere portefølje av handelsvaluta, noe som begrenser eksponeringen mot enkeltvalutaer. Pelagisk sektor er i hovedsak eksponert mot dollar og japanske yen, der kursen har variert mye gjennom året.

3 Kronekursens utvikling i nyere tid

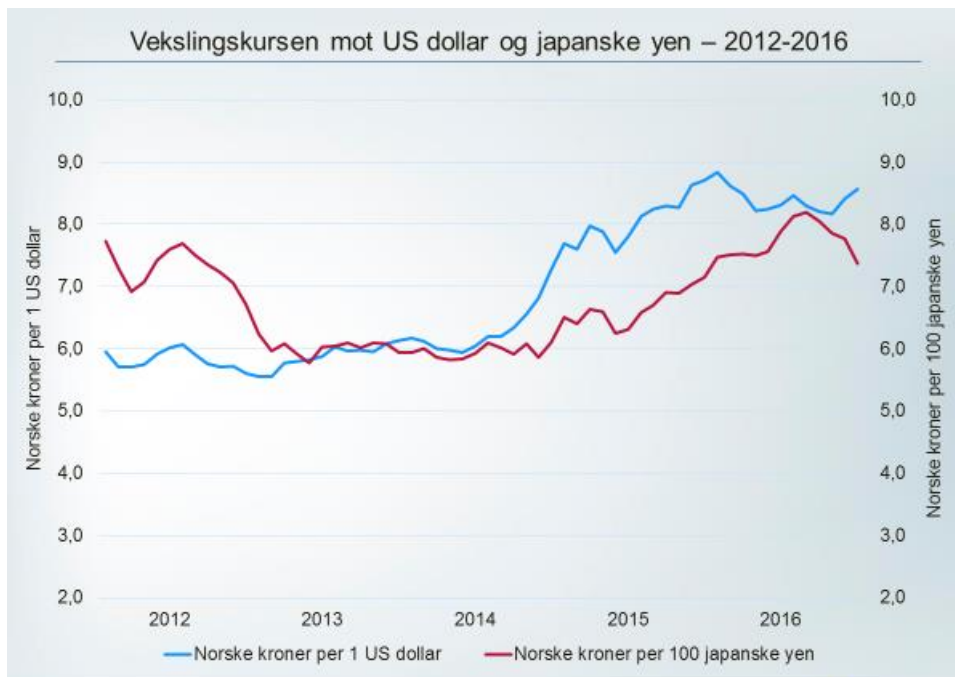


Figuren viser den norske kronens utvikling mot euro og britiske pund over perioden 2012–2016.



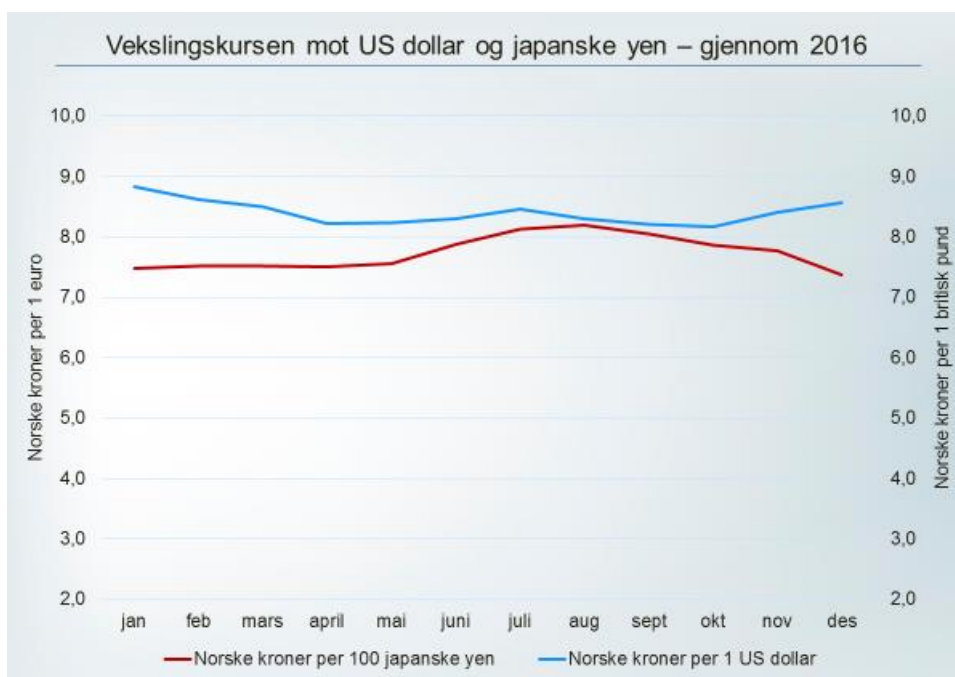
Figuren viser den norske kronens utvikling mot euro og britiske pund gjennom 2016.

Kronen styrket seg med cirka 6 % mot euro fra januar til desember. Mot britiske pund styrket kronen seg med cirka 26 % fra januar til oktober, før den igjen svekket seg ut året med i underkant av 6 %.



Nofima

Figuren viser den norske kronens utvikling mot US dollar og japanske yen over perioden 2012–2016.



Nofima

Figuren viser den norske kronens utvikling mot US dollar og japanske yen gjennom 2016.

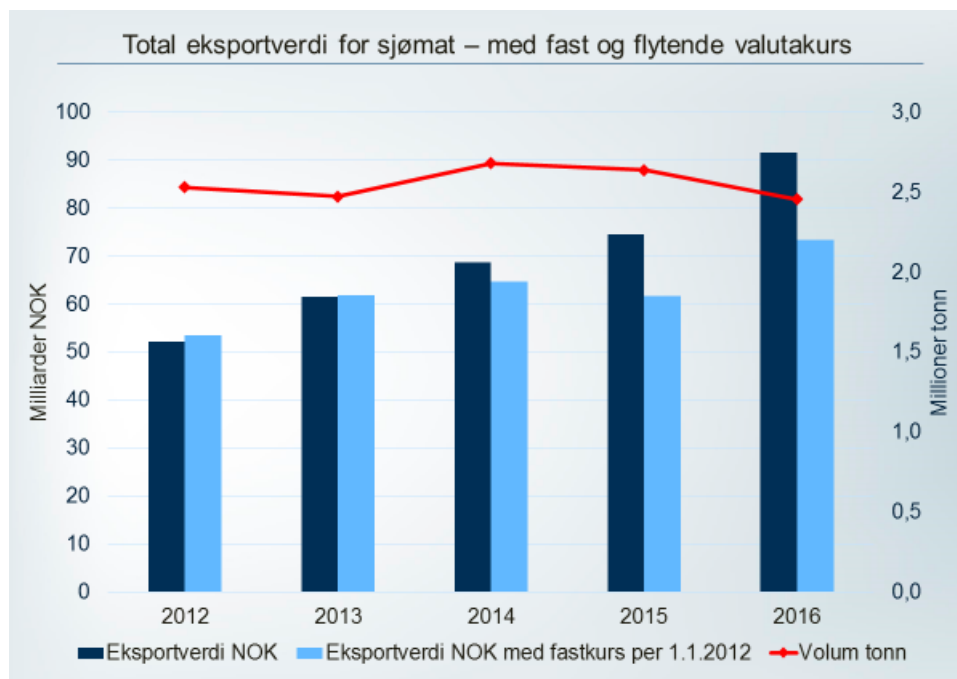
Kronen svekket seg på det meste med i underkant av 10 % mot yen fra januar til august. Fra august og ut året styrket den seg igjen med cirka 11 %. Mot dollar var utviklingen mer fluktuerende, med en kronestyrking på 7 % fra januar til april, svekkelse på 3 % fra april til juli, igjen en styrking på 3,5 % fram mot oktober, og til slutt en svekkelse på cirka 5 % ut året.

4 Det totale bildet



Konkurransekursindeksen for sjømat er et vektet gjennomsnitt av de handelsvalutaene som brukes ved norsk eksport av sjømat. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Indeksen har svekket seg kraftig over tidsperioden 2013–2015, men viser et vendepunkt rundt årsskiftet 2015/2016 med en styrking gjennom 2016.

Tabellen øverst i figuren viser fordelingen mellom ulike handelsvaluta i sjømateksporten, målt som gjennomsnitt over perioden. For sjømatsektoren totalt er euro den dominerende handelsvalutaen, fulgt av dollar, yen og britiske pund. Denne fordelingen kan imidlertid variere mye mellom de ulike sektorene, artene, og produktene.

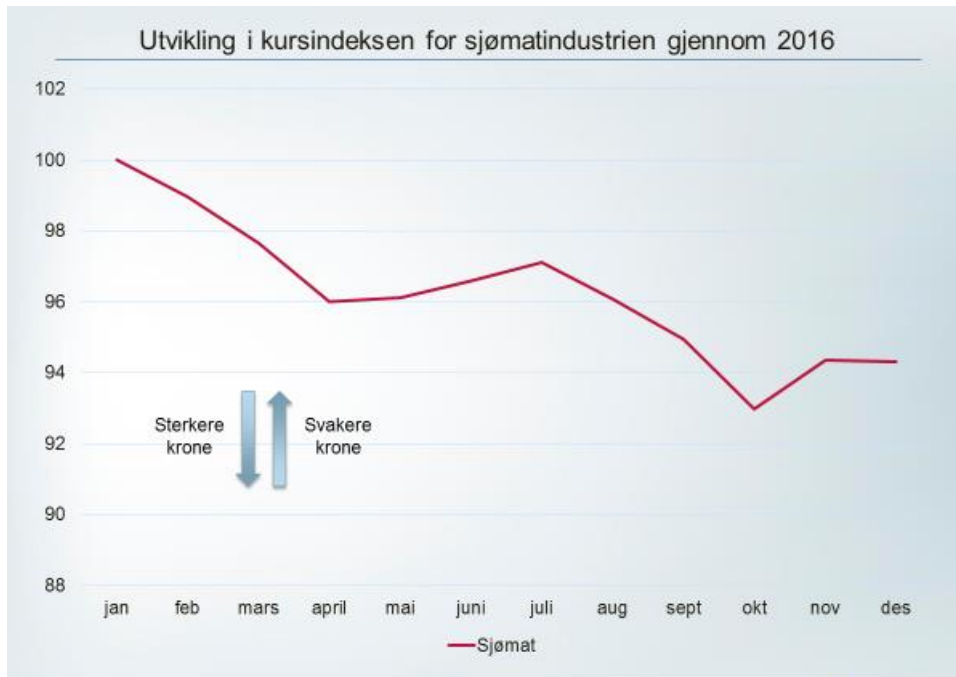


12

Nofima

Denne figuren viser utviklingen i eksportinntektene fra sjømat, før og etter at det gjøres en justering for endringer i kronekursen. De mørkeblå søylene viser den faktiske utviklingen i inntektene, målt i norske kroner. I nominell verdi har disse økt fra 52,1 milliarder NOK i 2012 til 91,6 milliarder NOK i 2016 (+ 76 %). Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekstrate over perioden på 15 %. De lyseblå søylene viser tilsvarende utvikling, men der alle eksportinntekter over perioden er regnet om til norske kroner gjennom valutakursen per inngangen av 2012. Dette eliminerer effekten av skiftende valutakurser over perioden, og de resterende inntektsendringene vil tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen. Etter denne justeringen finner vi at eksportinntektene i nominell verdi har økt fra 53,6 milliarder NOK i 2012 til 73,4 milliarder NOK i 2016 (+ 37 %). Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig vekstrate på 8 %.

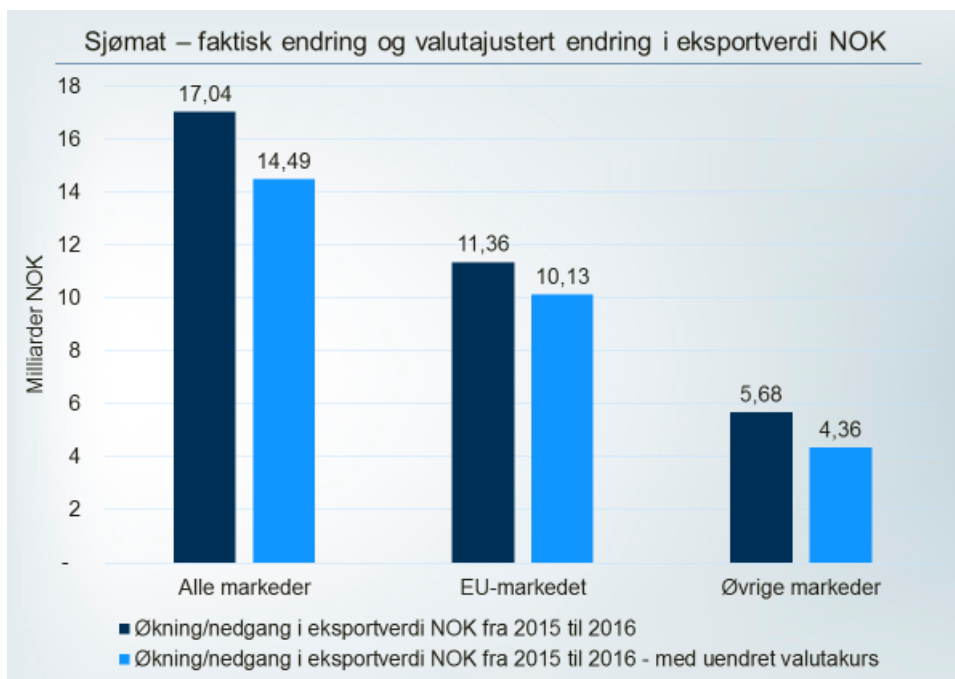
Den norske kronen svekket seg kraftig i de siste månedene av 2014 og gjennom hele 2015. Dette bidro til å løfte eksportinntektene disse årene, som vises i den voksende differansen mellom de mørkeblå og lyseblå søylene. I 2015 gikk eksportinntektene noe ned fra året før etter at det justeres for valuta, noe som sammenfaller med at det totale eksportvolumet også falt. Volumet falt også i 2016, men her bidro blant annet kraftig prisvekst på fersk hel laks til at totalverdien allikevel steg, både før og etter valutajustering.



13

Nofima

Figuren viser utviklingen i kursindeksen for sjømat gjennom 2016, satt med januar 2016 som basetidspunkt. Indeksen falt gjennom året (kronen styrket seg), med en endring på cirka -6 % fra januar til desember.



Nofima

Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

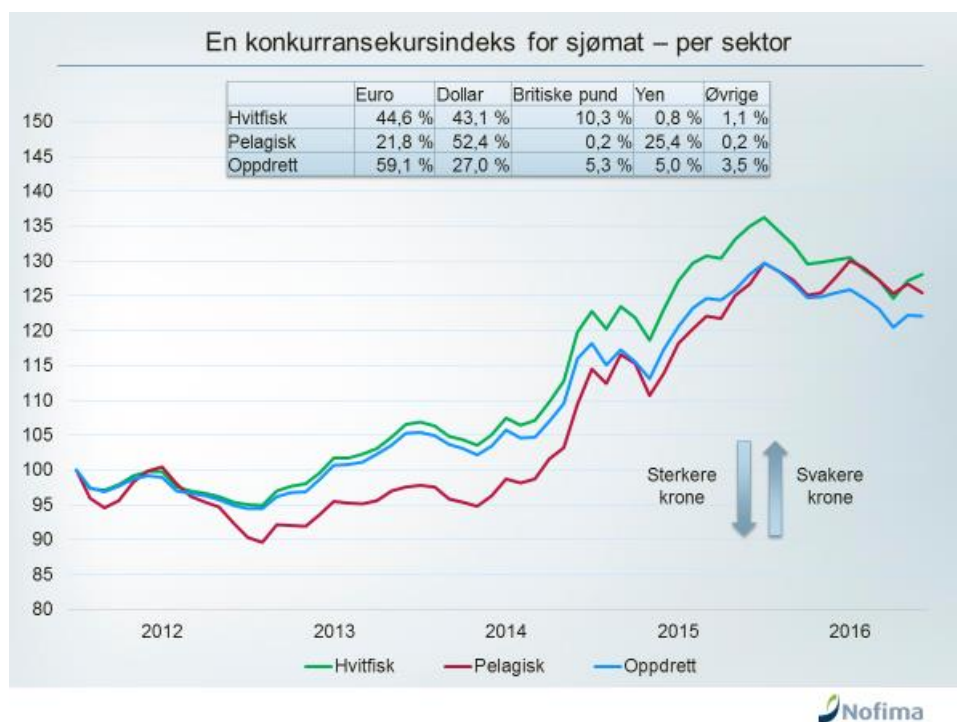
De totale eksportinntektene økte med cirka 17 milliarder NOK (23 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 14,5 milliarder NOK (19 %).

Eksportinntektene fra EU-markedet økte med cirka 11,3 milliarder NOK (24 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 10,1 milliarder NOK (20 %).

Eksportinntektene fra øvrige markeder økte med cirka 5,7 milliarder NOK (21 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 4,4 milliarder NOK (18 %).

Årsaken til at valutakursen bidrar positivt til verdiutviklingen selv om kronen styrket seg gjennom 2016 er at den gjennom store deler av året fortsatt var relativt svakere enn på samme tidspunkt i 2015. Dette snudde i september, som var den første måneden siden juli 2012 at kronen var sterkere enn i tilsvarende måned året før.

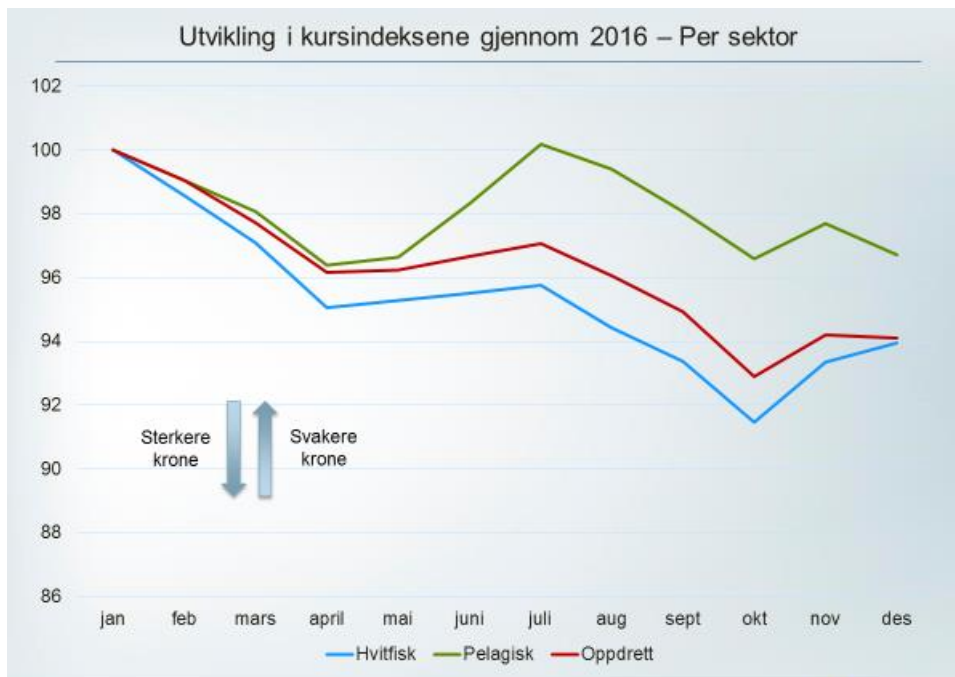
5 Per sektor – hvitfisk, pelagisk og oppdrett



I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen henholdsvis hvitfisk-, pelagisk- og oppdrettsproduksjon. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt.

Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta innen hver enkelt sektor, som et gjennomsnitt over perioden.

Alle tre sektorer har opplevd en betydelig svekking av kronkursen over perioden 2013–2015. For hvitfisk- og oppdrettssektoren har kronen styrket seg gjennom 2016, mens den for pelagisk sektor har vært mer fluktuerende.

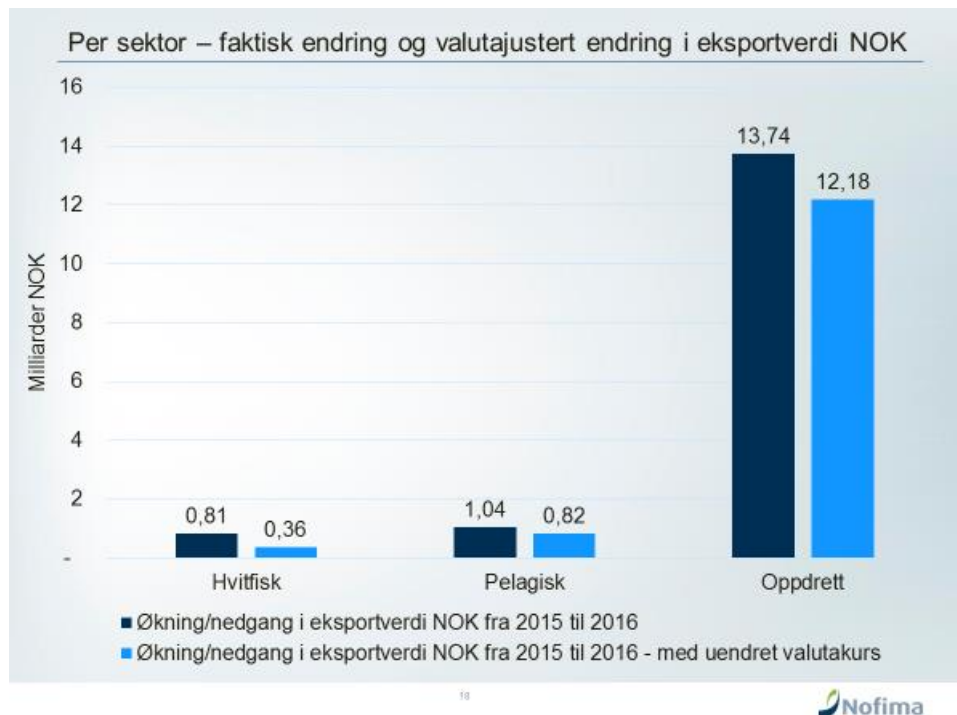


17

Nofima

Figuren viser utviklingen i de sektorvise indeksene gjennom 2016. Indeksene er satt med januar 2016 som basetidspunkt. Indeksene for hvitfisk og oppdrett har hatt en klar fallende trend (kronen har styrket seg), mens indeksen for pelagisk har vært mer fluktuerende. Årsaken til dette er en høyere eksponering mot dollar og yen i den pelagiske eksporten. Som vist tidligere hadde vekslingskursen mot disse valutaene ingen klar trend gjennom året. Prisen på yen hadde en topp rundt midten av 2016, som vi finner igjen her i pelagisk-indeksen. Hvitfisk og oppdrett er relativt mer eksponert mot euro, som kronen stabilt styrket seg mot gjennom året.

Hvitfiskindeksen styrket seg på det meste med 9 % fra januar til oktober. Pelagisk-indeksen styrket seg på det meste med 4 % fra januar til april. Oppdrettsindeksen styrket seg på det meste med 7 % fra januar til oktober.



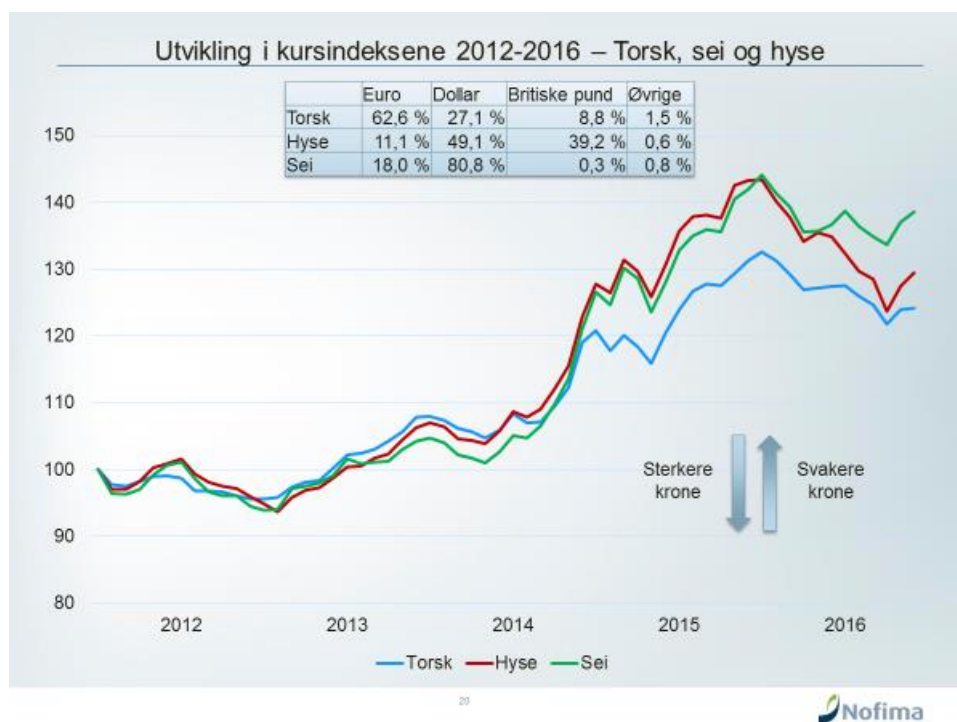
Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den faktiske endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene innen hvitfisksektoren økte med cirka 813 millioner NOK (6 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 360 millioner NOK (3 %).

Eksportinntektene innen pelagisk sektor økte med cirka 1 milliard NOK (16 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 816 millioner NOK (13 %).

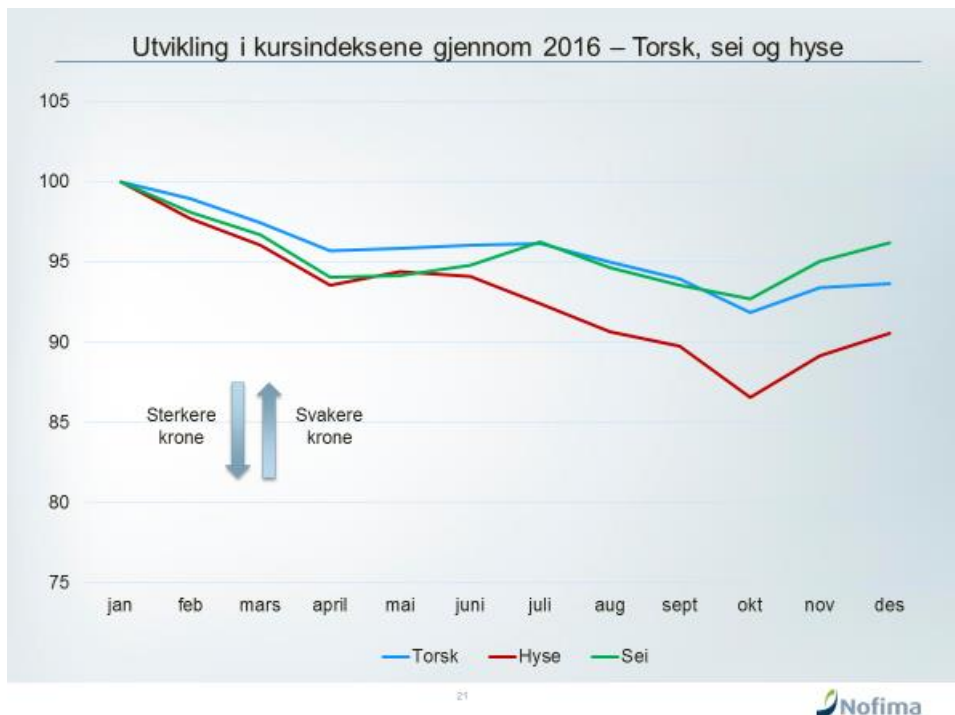
Eksportinntektene innen oppdrettssektoren økte med cirka 13,7 milliarder NOK (29 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 12,2 milliarder NOK (26 %).

6 Hvitfisk – Torsk, hyse og sei

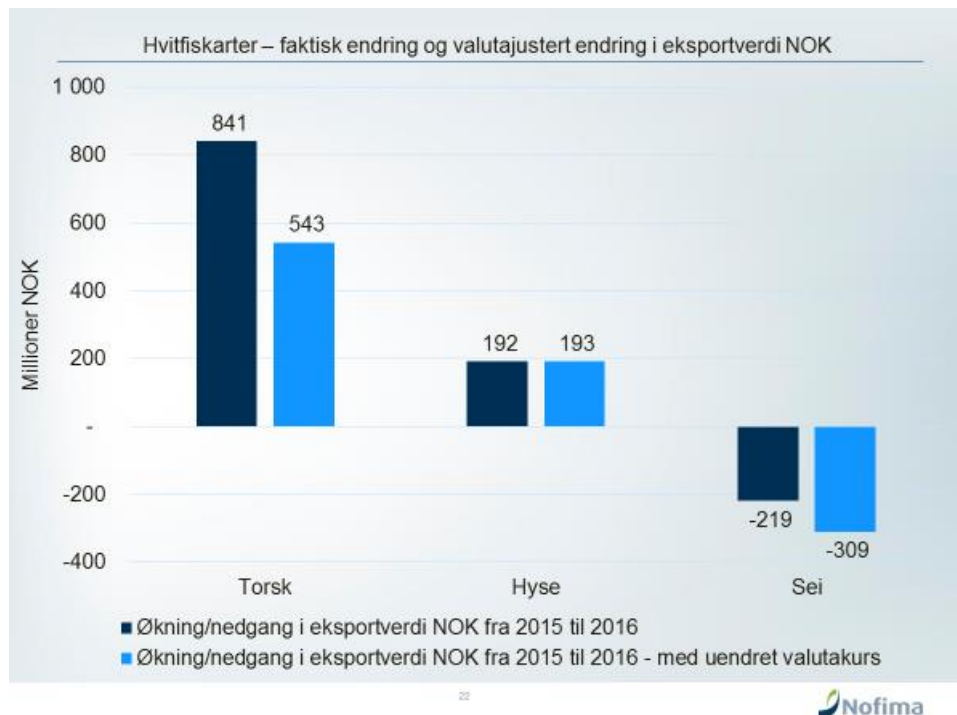


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av torsk, hyse og sei. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt.

Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta i eksporten, som et gjennomsnitt over perioden. Artene har noe ulik eksponering mot de ulike valutaene. For torsk dominerer euro og til en viss grad dollar. For hyse dominerer dollar og britiske pund. For sei dominerer dollar. Som vist tidligere hadde dollar en mye «brattere» stigning gjennom 2014/2015 enn euro, noe vi ser gjenspeilet her. Indeksene for hyse og sei steg mer i disse årene enn indeksen for torsk.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for torsk, sei og hyse. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. Vi ser at indeksen for hyse har styrket seg mer enn indeksene for torsk og sei. Dette skyldes en større eksponering mot britiske pund i hyseeksporten. Britiske pund svekket seg betydelig gjennom 2016, også mot norske kroner.



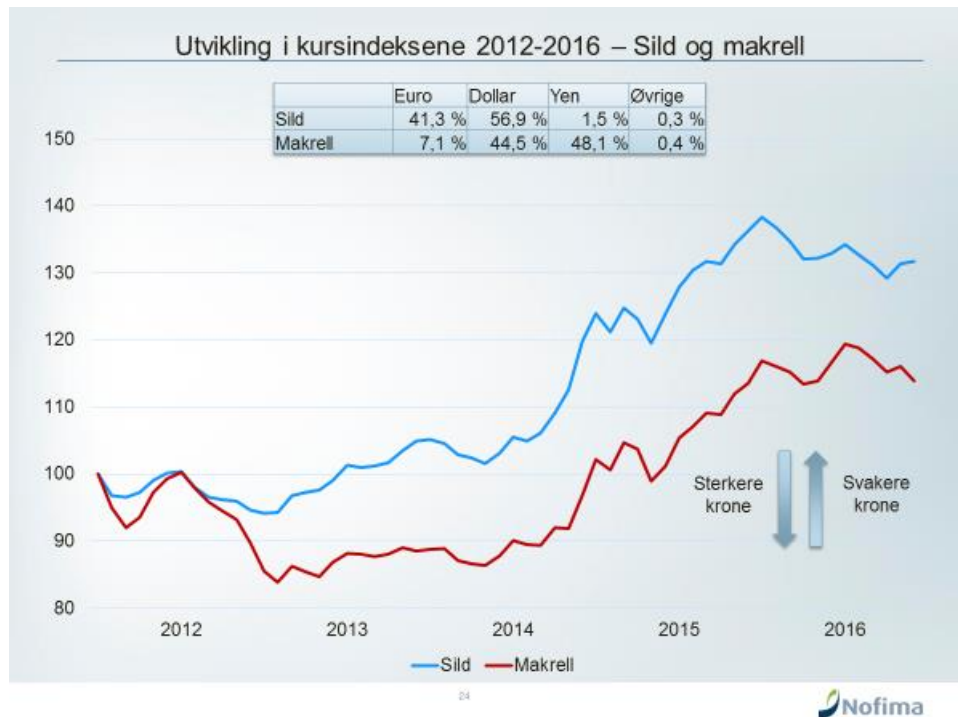
Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra torsk økte med cirka 841 millioner NOK (11 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 543 millioner NOK (7 %).

Eksportinntektene fra hyse økte med cirka 192 millioner NOK (15 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta er denne tilnærmet uendret på 193 millioner NOK.

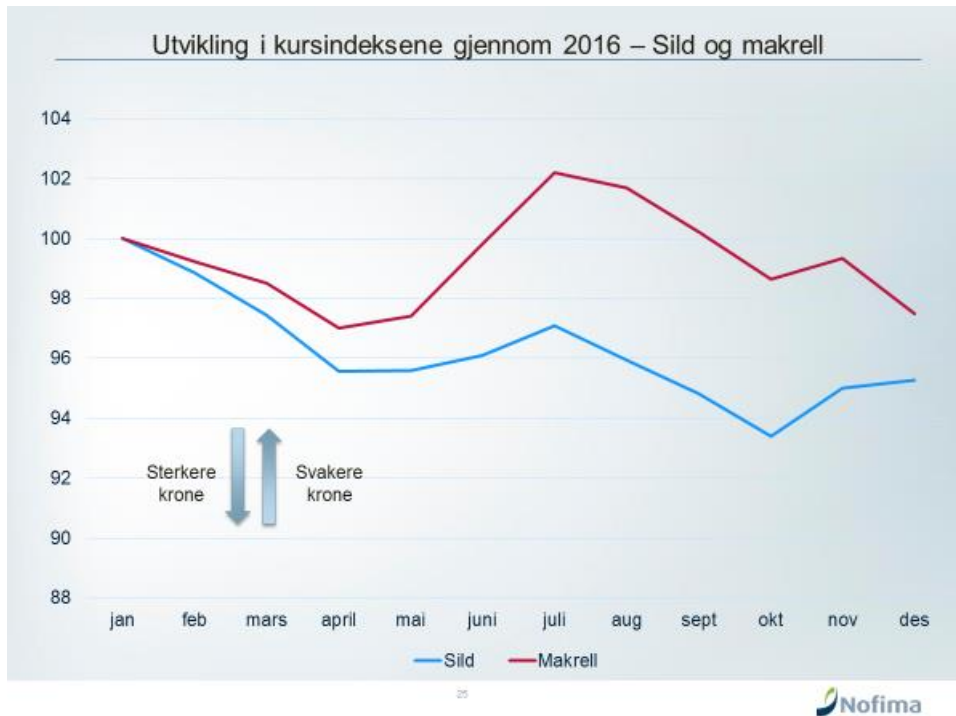
Eksportinntektene fra sei falt med cirka 219 millioner NOK (11 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til cirka 309 millioner NOK (15 %).

7 Pelagisk – Sild og makrell



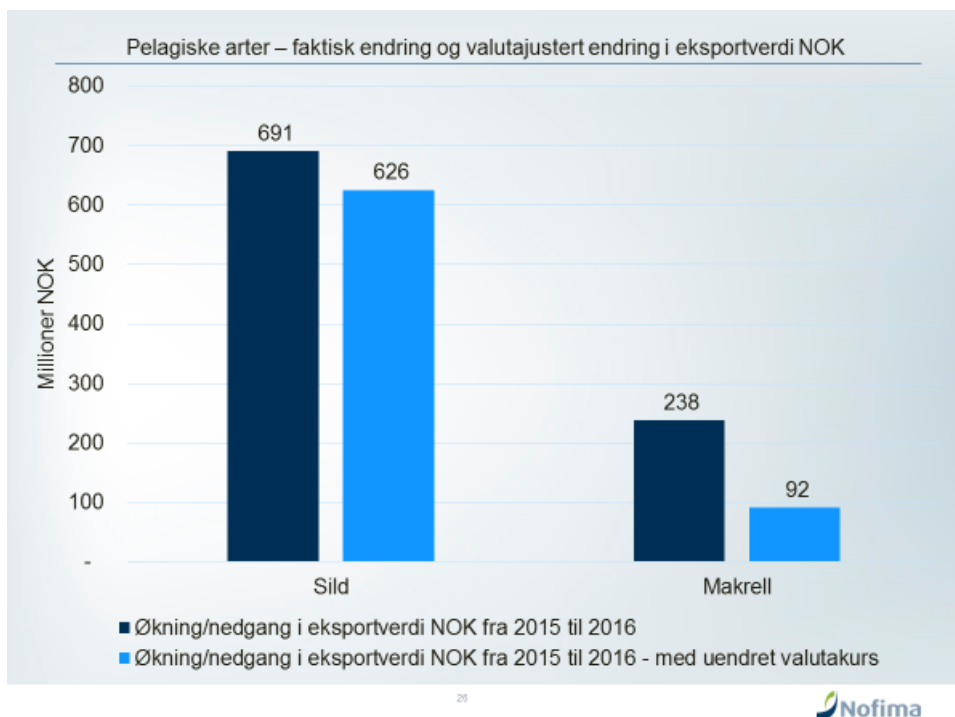
I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av sild og makrell. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt.

Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike oppgjørsv valuta innen eksport av sild og makrell, som et gjennomsnitt over perioden. Sildeeksporten er i hovedsak eksponert mot dollar og euro, mens makrelleksporten er eksponert mot dollar og yen. Spesielt kjenner vi igjen nedgangen i indeksen for makrell i 2012 fra vekslingskursen mot yen presentert tidligere.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i to valutakursindekser vektet for henholdsvis sild og makrell. Januar 2016 er satt som basetidspunkt.

Indeksen for sild har vært fallende mens indekser for makrell har vært mer fluktuerende. Tilsvarende som for pelagisk-indeksen skyldes fluktueringen i indekser for makrell i stor grad en høy eksponering mot japanske yen og US dollar. Sildeeksporten derimot er relativt mer eksponert mot euro, noe som gir sildeindeksen en fallende trend gjennom året.



Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra sild økte med cirka 691 millioner NOK (29 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 626 millioner NOK (26 %).

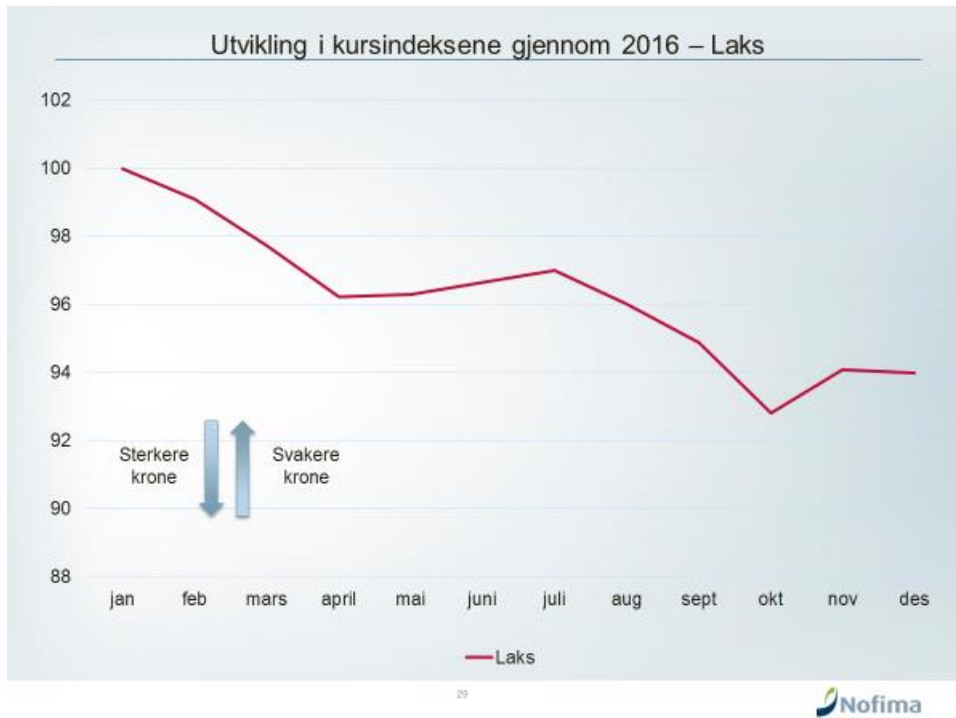
Eksportinntektene fra makrell økte med cirka 238 millioner NOK (6 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 92 millioner NOK (2 %).

8 Oppdrett – Laks

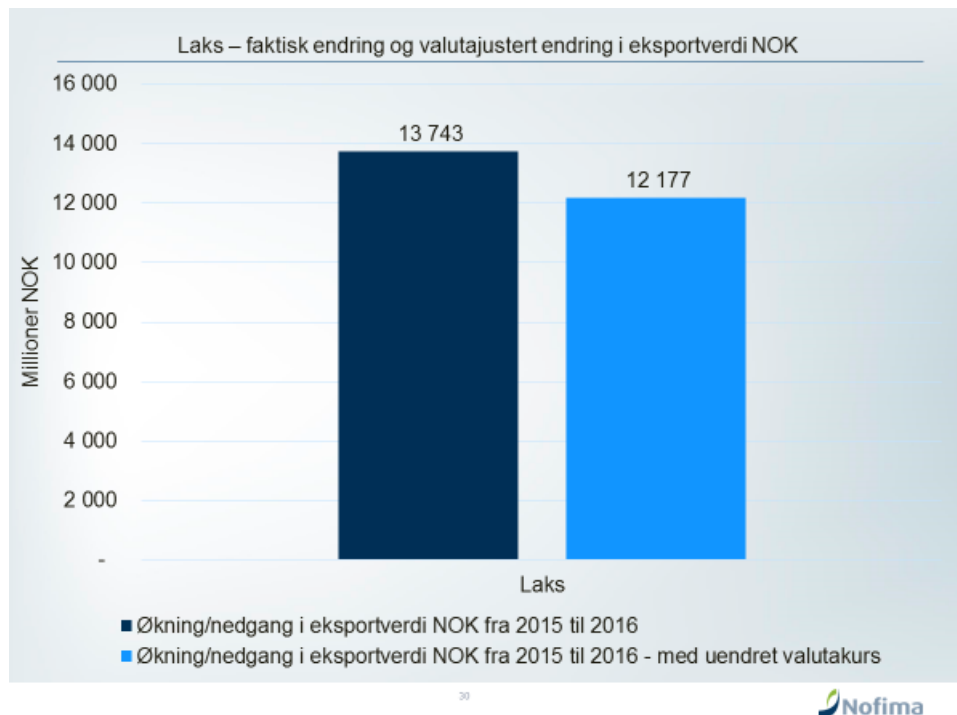


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av laks. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronekurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt.

Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta innen eksport av lakseprodukter, som et gjennomsnitt over perioden. Eksporten av laks er noe bredere eksponert mot ulike valuta enn tilfellet er for mange andre arter. Dette gir mer stabilitet i indeksens utvikling, og gjør sektoren mindre sårbar for endringer i enkeltvalutaer.

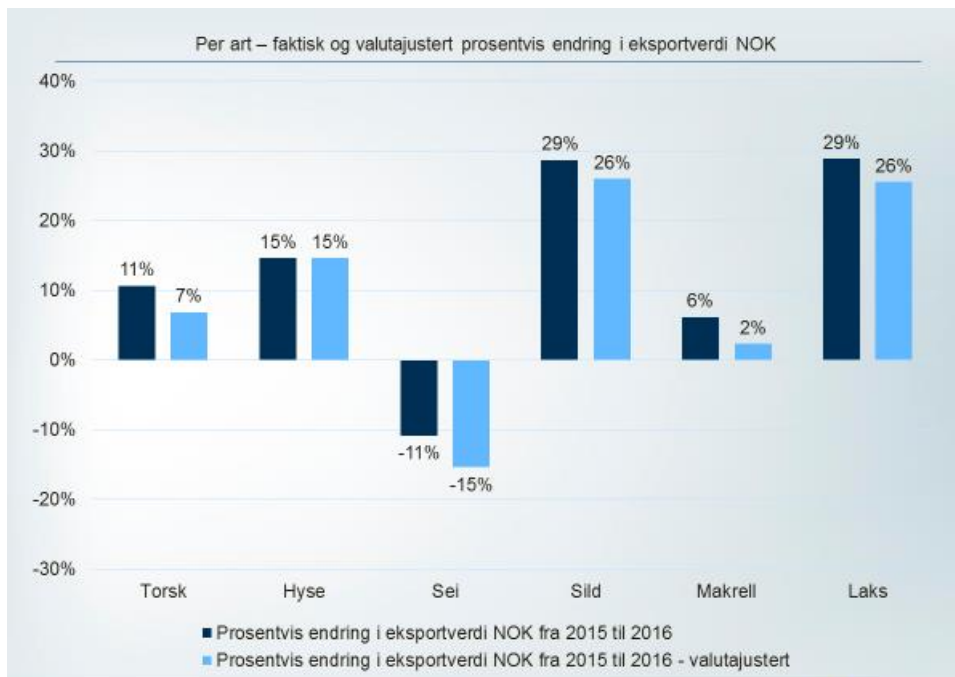


Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i en valutakursindeks vektet for eksport av laks. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. Indeksen er fallende (kronen styrker seg), og har på det meste en nedgang på cirka 7 % (januar til oktober).



Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra laks økte med cirka 13,7 milliarder NOK (29 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 12,2 milliarder NOK (26 %).



31

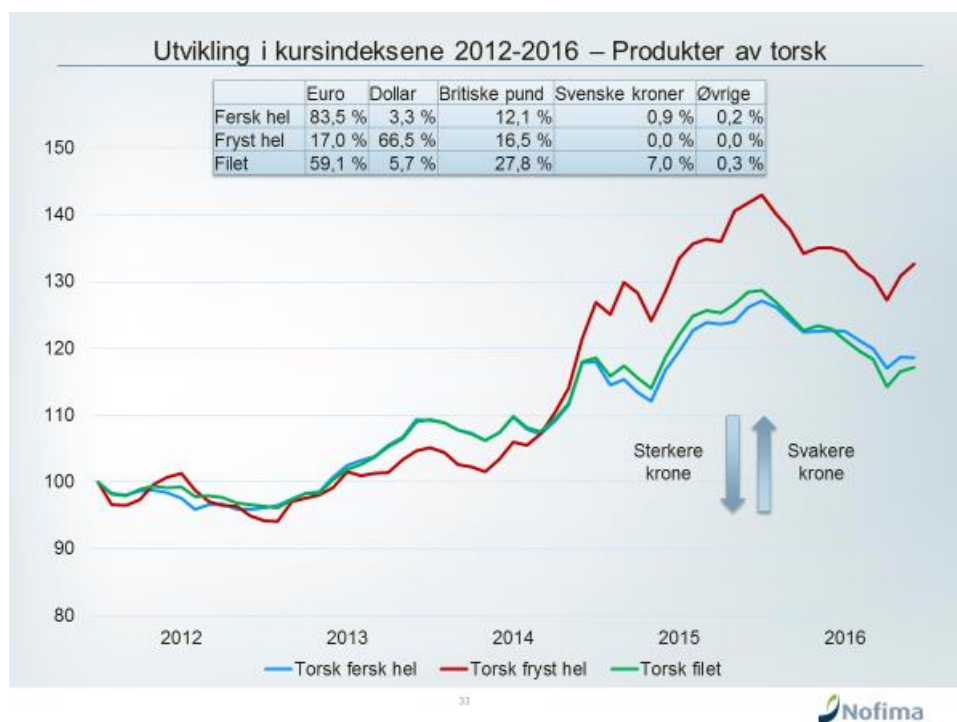


Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **prosentvis endring** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016 for utvalgte fiskearter. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt.

De mørkeblå søylene viser den faktiske endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

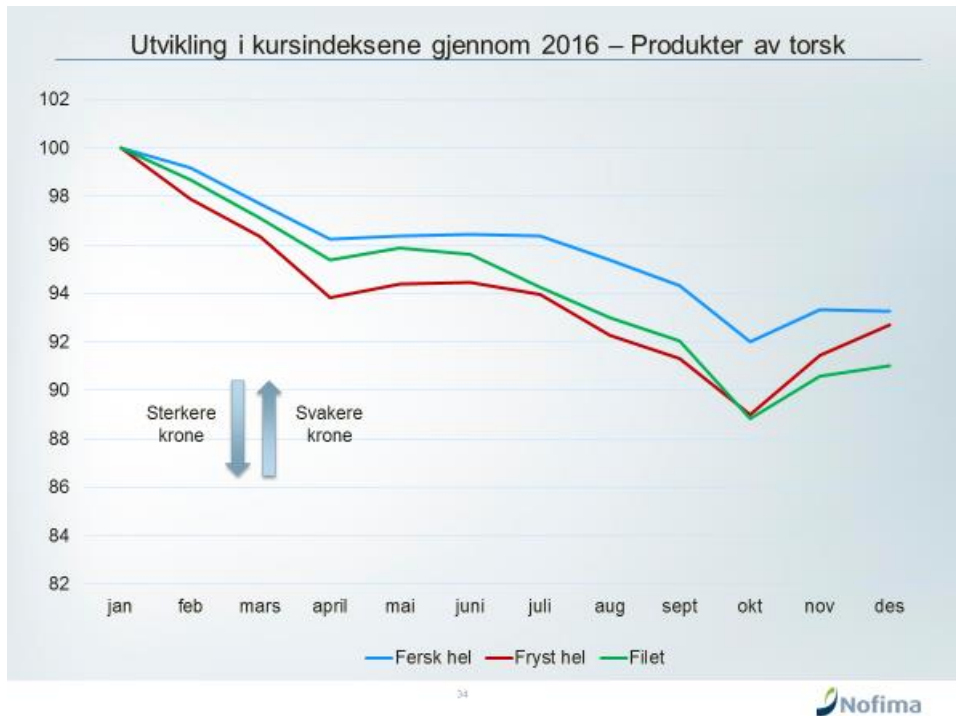
Valuta har i større eller mindre grad bidratt til økt verdivekst innen eksport av torsk, makrell, sild og laks, samtidig som den har begrenset verdinedgangen for eksport av sei.

9 Produkter av torsk

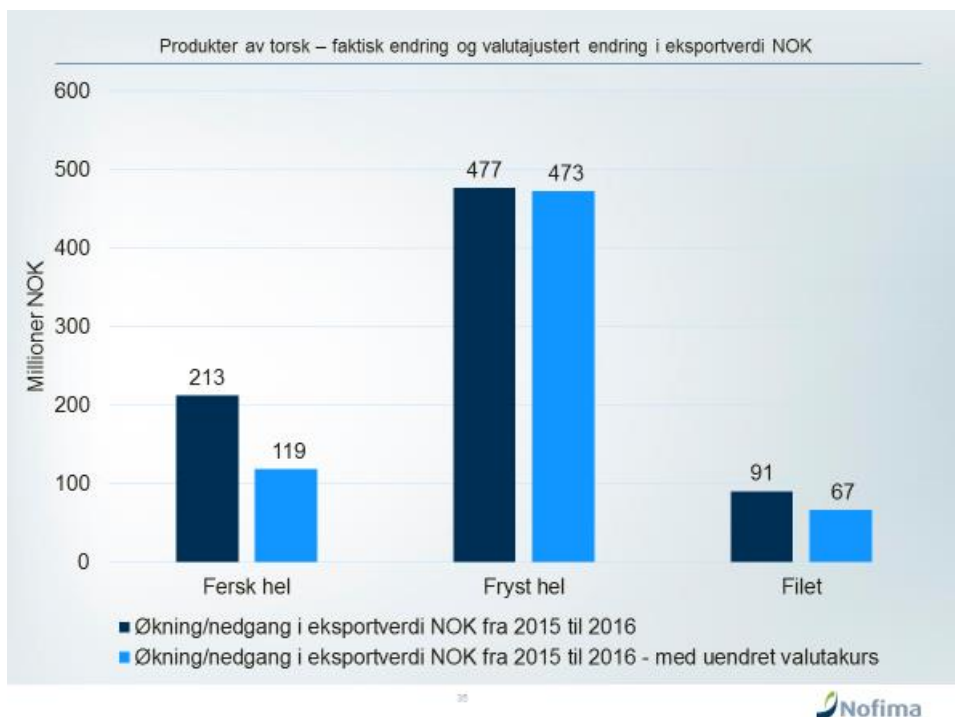


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av ulike produkter av torsk. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta innen eksport av rund fersk og fryst, og filet av torsk, som et gjennomsnitt over perioden.

Fryst hel torsk er tyngre eksponert mot dollar, og mindre eksponert mot euro, enn tilfellet er for fersk hel og for filetproduktene. Dette forklarer forskjellen i indeksenes utvikling over perioden. Samme forskjell mellom produktkategoriene kan sees også i eksporten av hyse og sei.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for fersk hel, fryst hel, og filet av torsk. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste har indeksen for fersk hel styrket seg med 8 %, indeksen for fryst hel med 11 %, og indeksen for filet med 11 %. Alle tre endringene var fra januar til oktober.



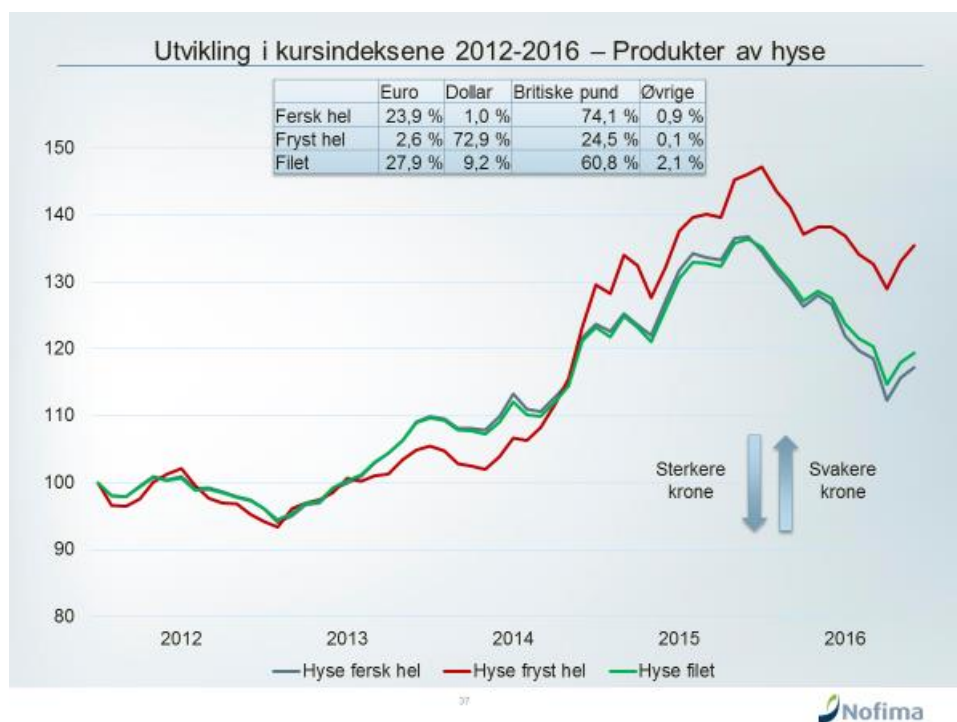
Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den faktiske endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fersk hel torsk økte med cirka 213 millioner NOK (14 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 119 millioner NOK (8 %).

Eksportinntektene fra fryst hel torsk økte med cirka 477 millioner NOK (31 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta er denne tilnærmet uendret på 473 millioner NOK.

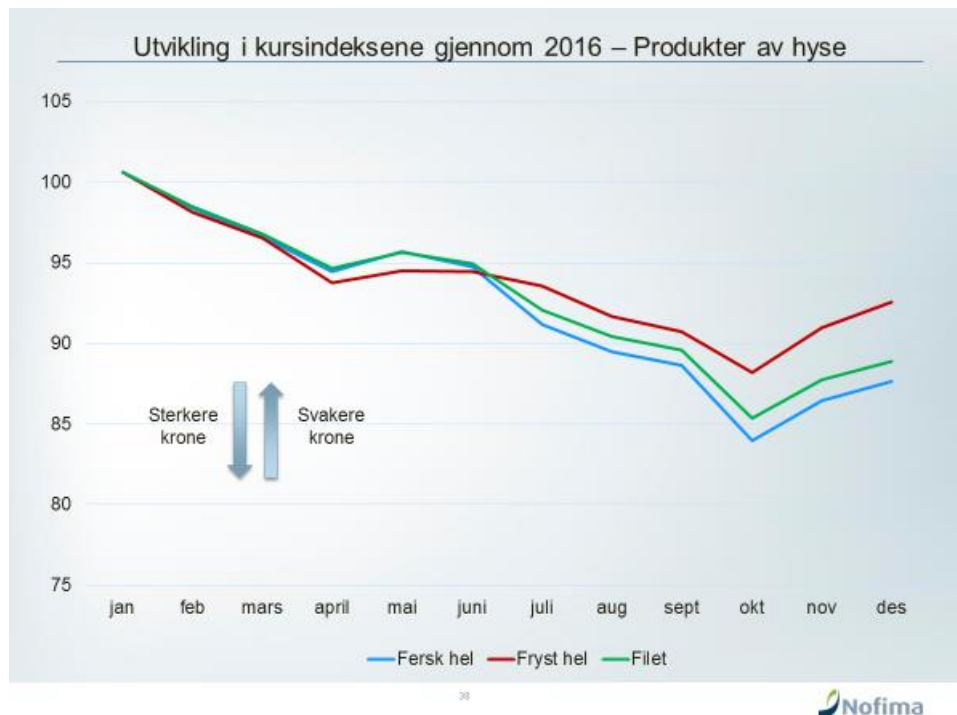
Eksportinntektene fra filet av torsk økte med cirka 91 millioner NOK (10 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne veksten til cirka 67 millioner NOK (7 %).

10 Produkter av hyse

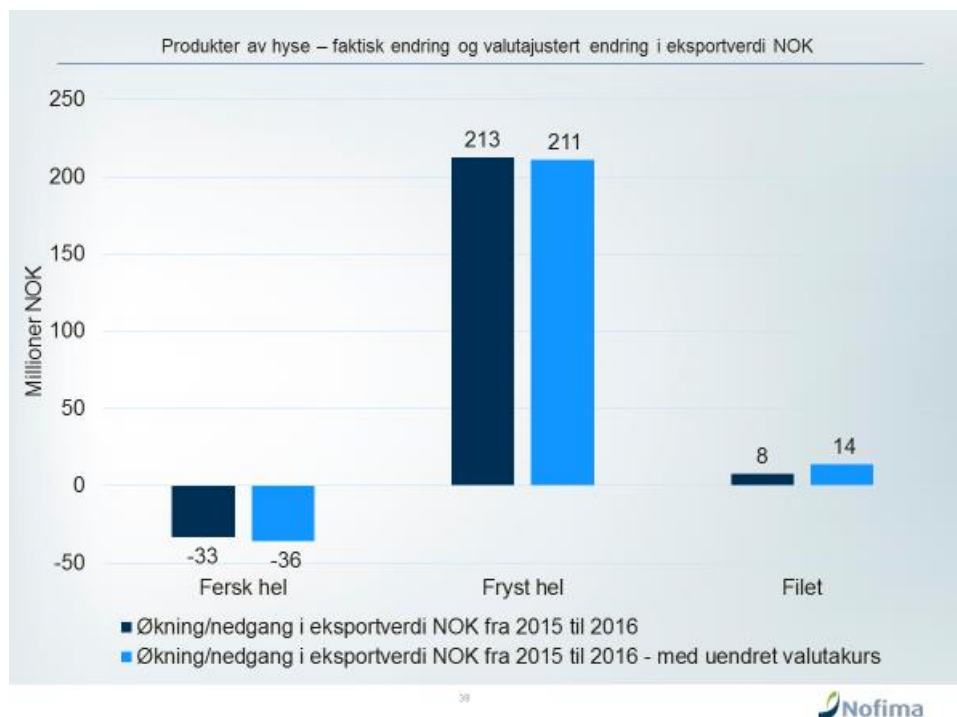


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av ulike produkter av hyse. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta i eksporten, som et gjennomsnitt over perioden.

Fryst hel hyse er tyngre eksponert mot dollar, og mindre eksponert mot euro, enn tilfellet er for fersk hel og for filetproduktene. Dette forklarer forskjellen i indeksenes utvikling over perioden. Samme forskjell mellom produktkategoriene kan sees også i eksporten av torsk og sei.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for fersk hel, fryst hel, og filet av hyse. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste har indeksen for fersk hel styrket seg med 16 %, indeksen for fryst hel med 12 %, og indeksen for filet med 15 %. Alle tre endringene var fra januar til oktober. Som vist i tabellen på forrige side er fersk hel og filet begge tyngre eksponert mot britiske pund enn tilfellet er for fryst hel, som medfører at de førstnevntes indekser faller relativt mer gjennom andre halvår.



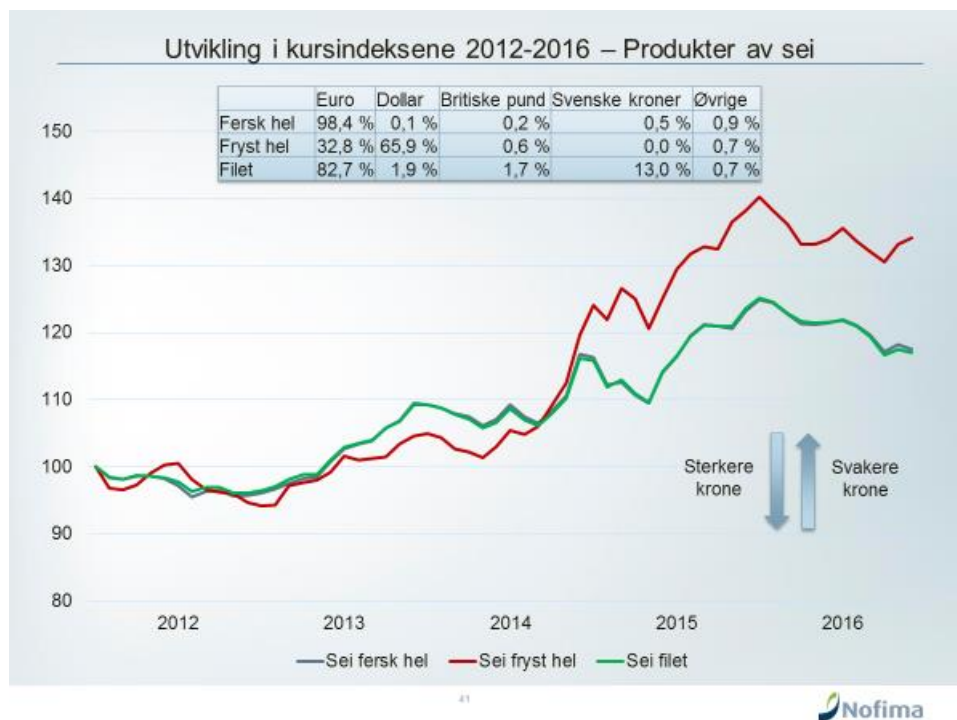
Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den faktiske endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fersk hel hyse falt med cirka 33 millioner NOK (10 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til 36 millioner NOK (11 %).

Eksportinntektene fra fryst hel hyse økte med cirka 213 millioner NOK (32 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta er denne tilnærmet uendret på 211 millioner NOK (31 %).

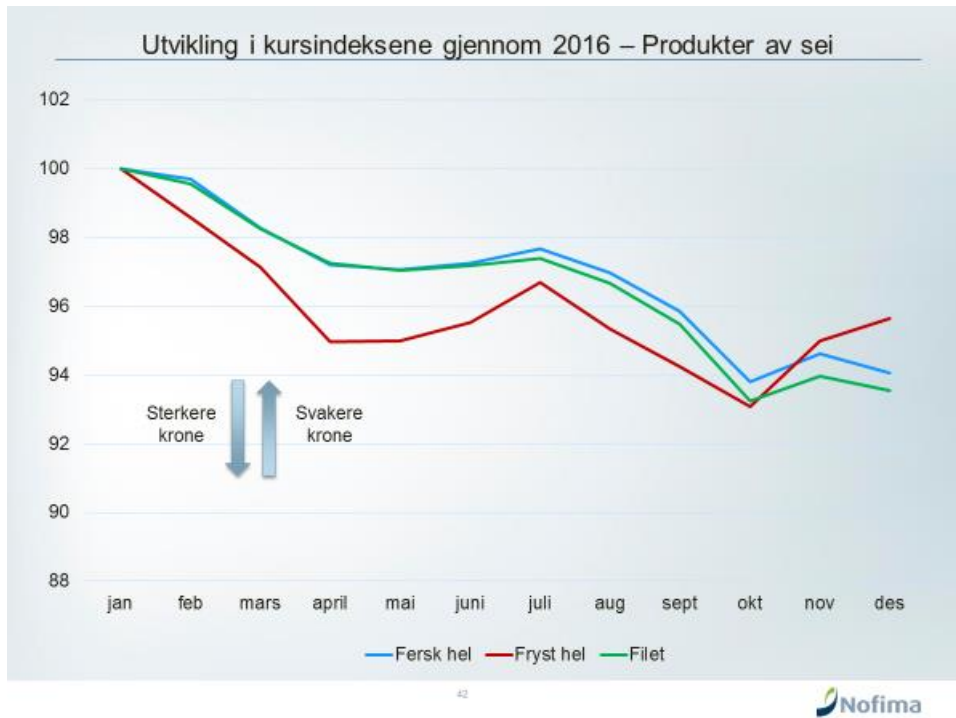
Eksportinntektene fra filet av hyse økte med cirka 8 millioner NOK (3 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne veksten til cirka 14 millioner NOK (6 %).

11 Produkter av sei

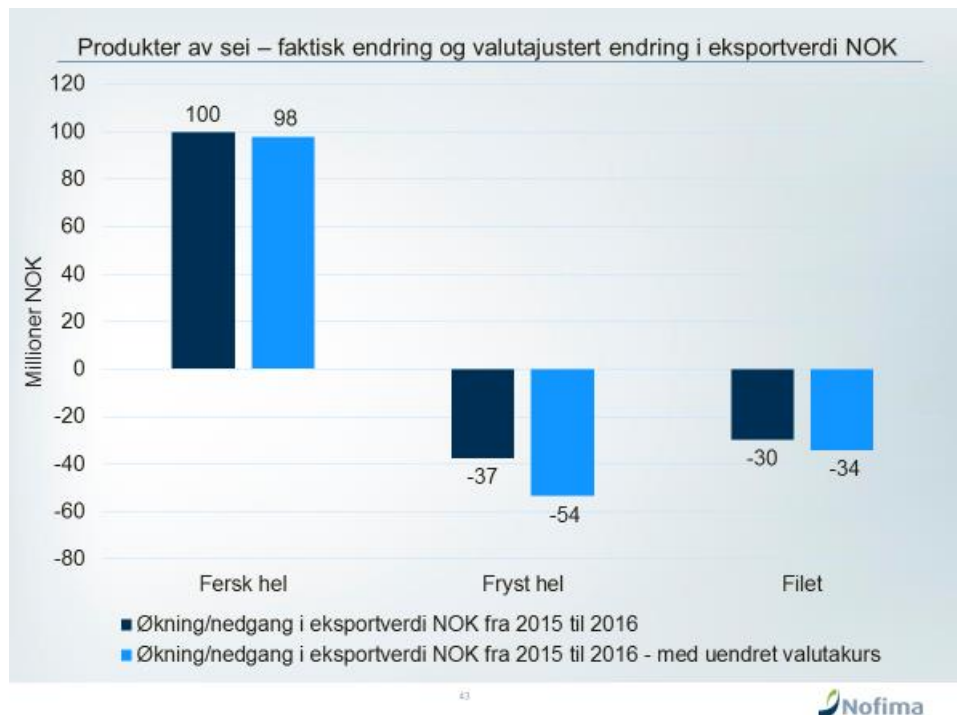


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av ulike produkter av sei. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronekurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta i eksporten, som et gjennomsnitt over perioden.

Fryst hel sei er tyngre eksponert mot dollar, og mindre eksponert mot euro, enn tilfellet er for fersk hel og for filetproduktene. Dette forklarer forskjellen i indeksenes utvikling over perioden. Samme forskjell mellom produktkategoriene kan sees også i eksporten av torsk og hyse.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for fersk hel, fryst hel og filet av sei. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste har indeksen for fersk hel styrket seg med 6 %, indeksen for fryst hel med 7 % og indeksen for filet med 7 %. Alle tre endringene var fra januar til oktober.



Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den faktiske endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fersk hel sei økte med cirka 100 millioner NOK (70 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta er denne tilnærmet uendret på 98 millioner NOK (69 %).

Eksportinntektene fra fryst hel sei falt med cirka 37 millioner NOK (11 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til 54 millioner NOK (15 %).

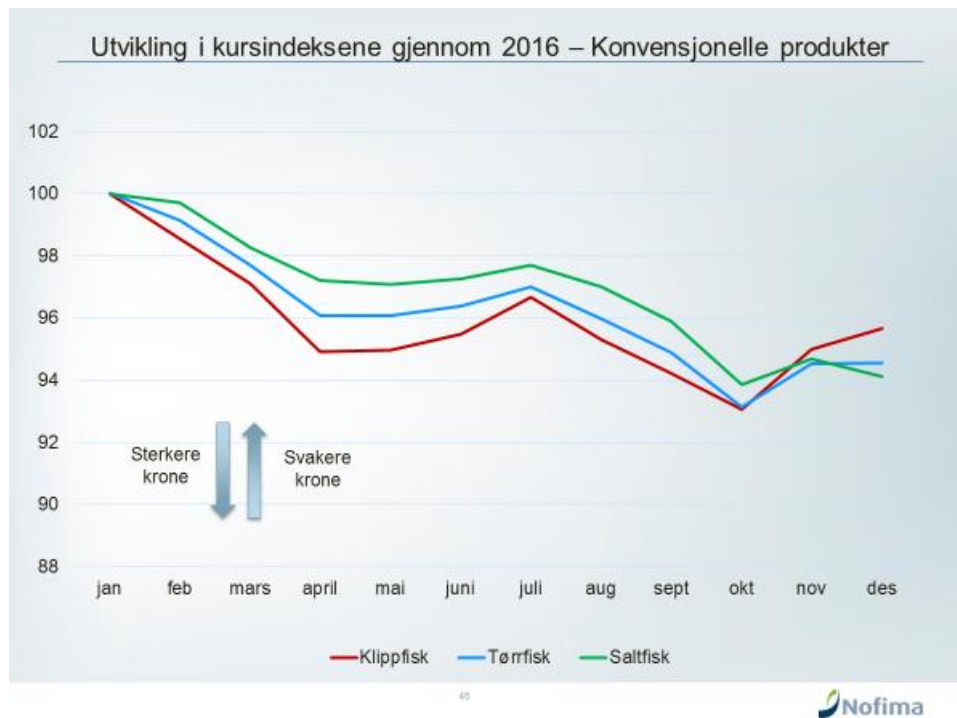
Eksportinntektene fra filet av sei falt med cirka 30 millioner NOK (29 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til cirka 34 millioner NOK (33 %).

12 Konvensjonelle produkter

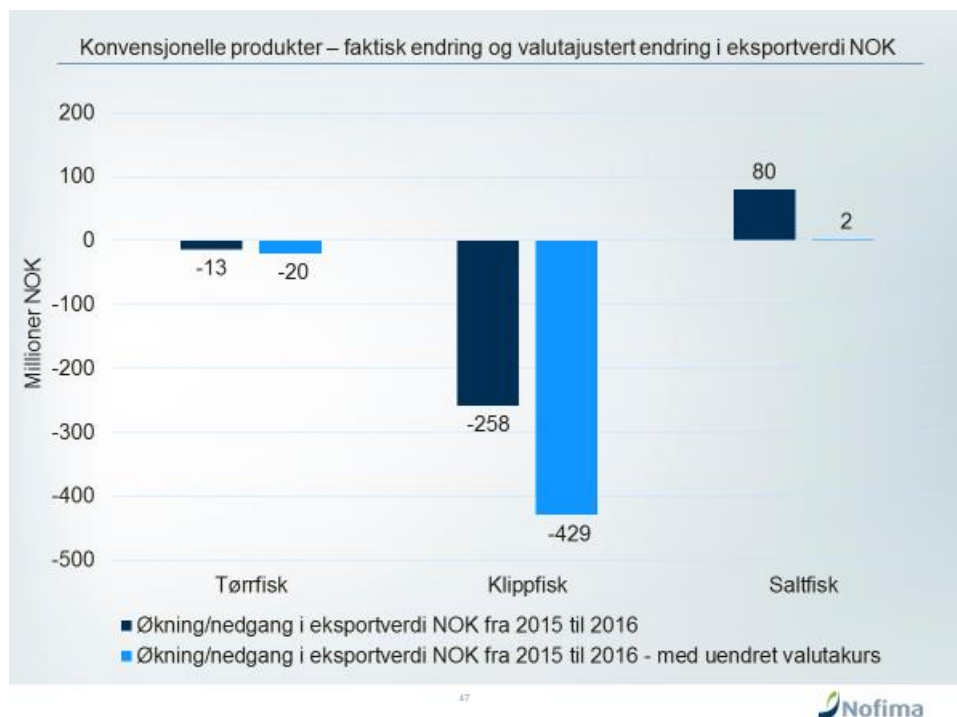


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av tørrfisk, klippfisk og saltfisk. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta i eksporten, som et gjennomsnitt over perioden.

I likhet med den rundfrysede fisken innen hvitfisksegmentet, så er også klippfisken høyt eksponert mot dollar. Dette forklarer den noe brattere stigningen i klippfiskindeksen sammenlignet med de to øvrige indeksene.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for klippfisk, tørrfisk og saltfisk. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste har indeksen for klippfisk styrket seg med 7 %, indeksen for tørrfisk med 7 %, og indeksen for saltfisk med 6 %. Alle tre endringene var fra januar til oktober.



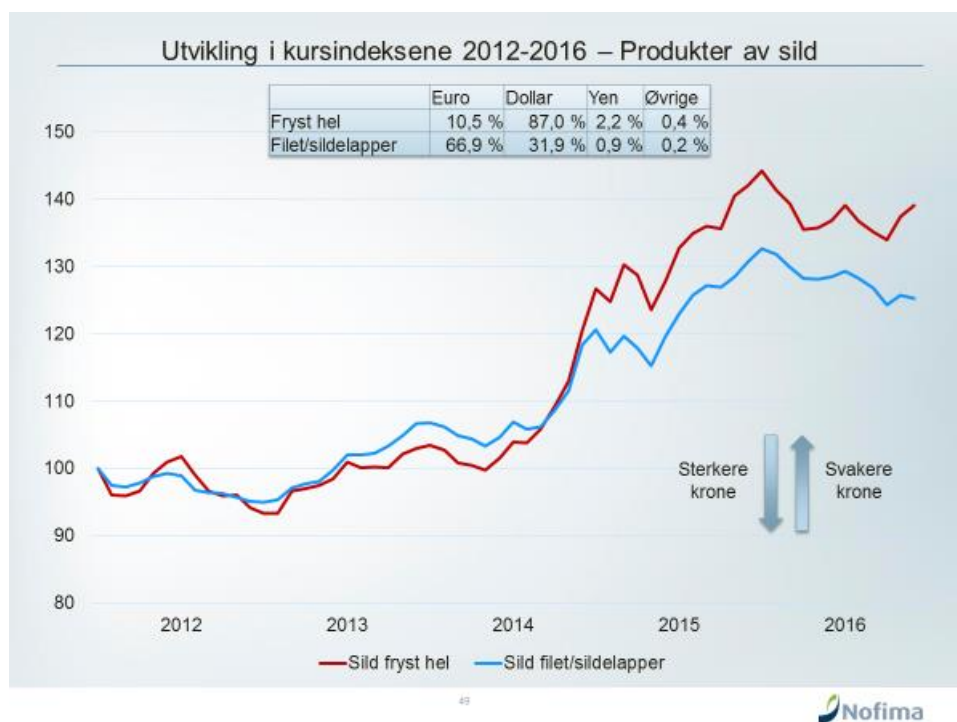
Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra tørrfisk falt med cirka 13 millioner NOK (2 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til 20 millioner NOK (3 %).

Eksportinntektene fra klippfisk falt med cirka 258 millioner NOK (6 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til 429 millioner NOK (11 %).

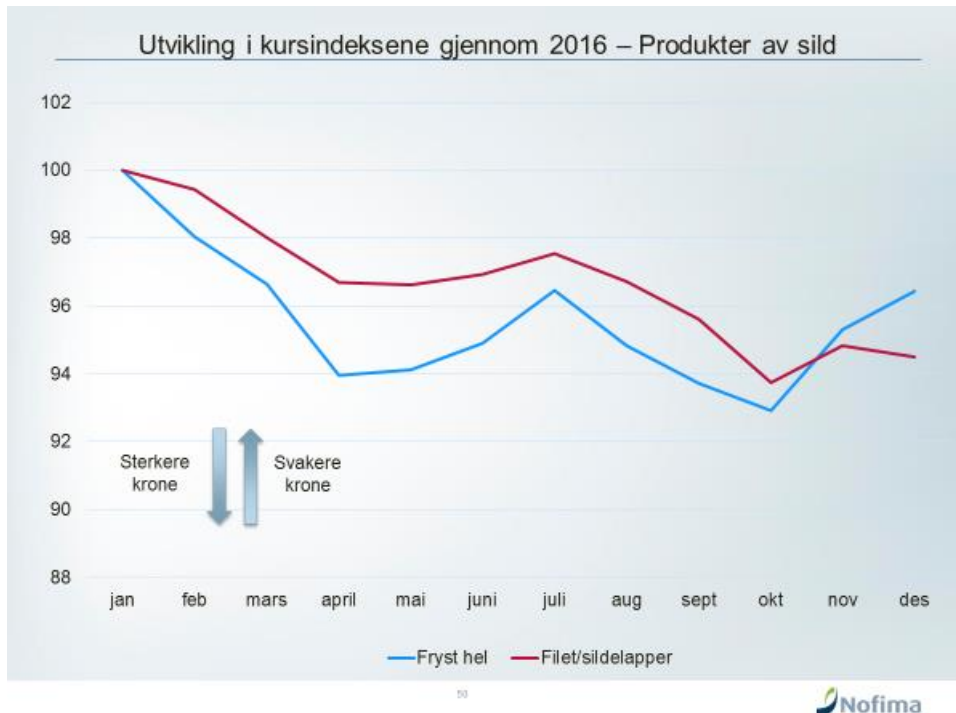
Eksportinntektene fra saltfisk økte med cirka 80 mill. NOK (7 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til cirka 2 millioner NOK (0,2 %).

13 Produkter av sild

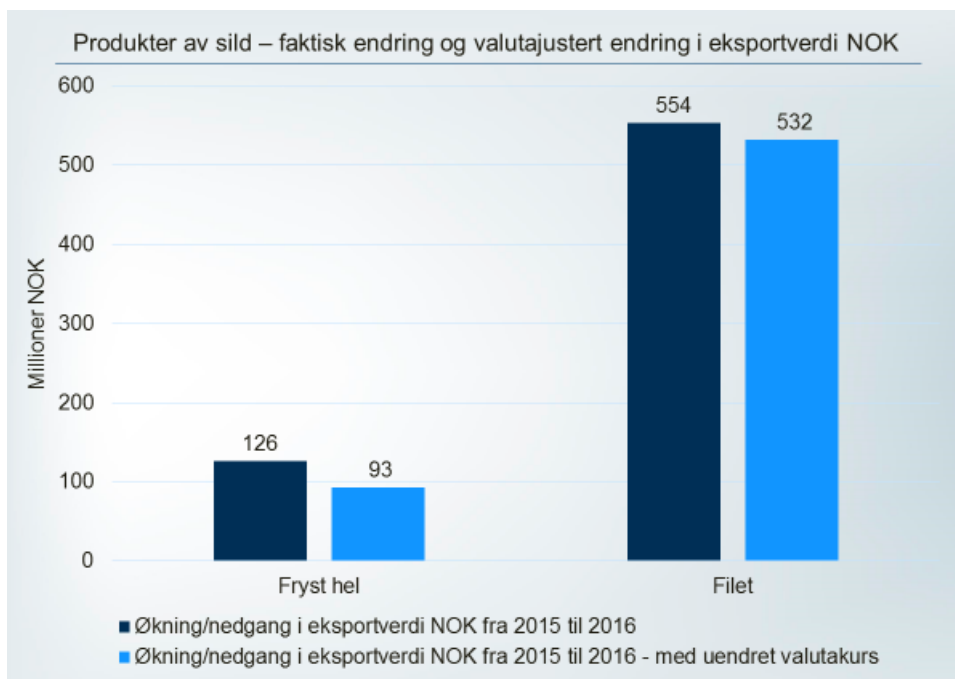


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av ulike produkter av sild. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronekurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike oppgjørsv valuta innen eksport av rundfryst og av filet/sildelapper, som et gjennomsnitt over perioden.

Fryst hel sild er tyngre eksponert mot dollar, og mindre eksponert mot euro, enn tilfellet er for filetproduktene. Dette forklarer forskjellen i indeksenes utvikling over perioden. Samme forskjell mellom produktkategoriene kan sees også i eksporten av torsk, hyse og sei.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i tre valutakursindekser vektet for rundfryst sild og filet/sidelapper. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste har indeksen for fryst hel styrket seg med 7 %, og indeksen for filet med 6 %, begge fra januar til oktober. Indeksen for rundfryst har en topp i perioden juni-august, som skyldes eksponeringen mot dollar.



51

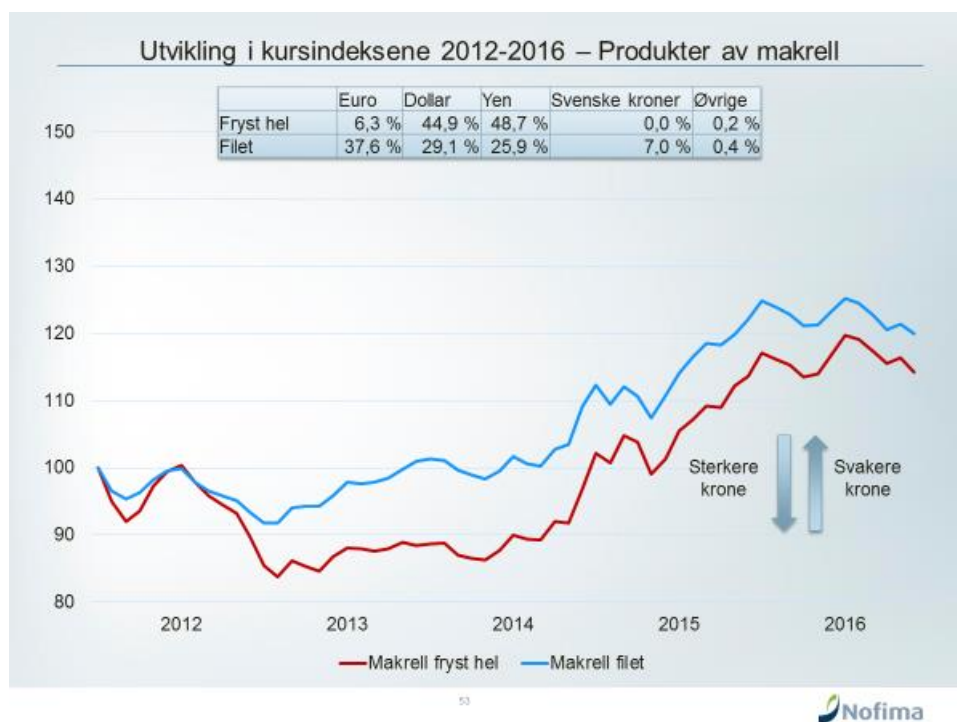


Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fryst hel sild økte med cirka 126 millioner NOK (15 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 93 millioner NOK (11 %).

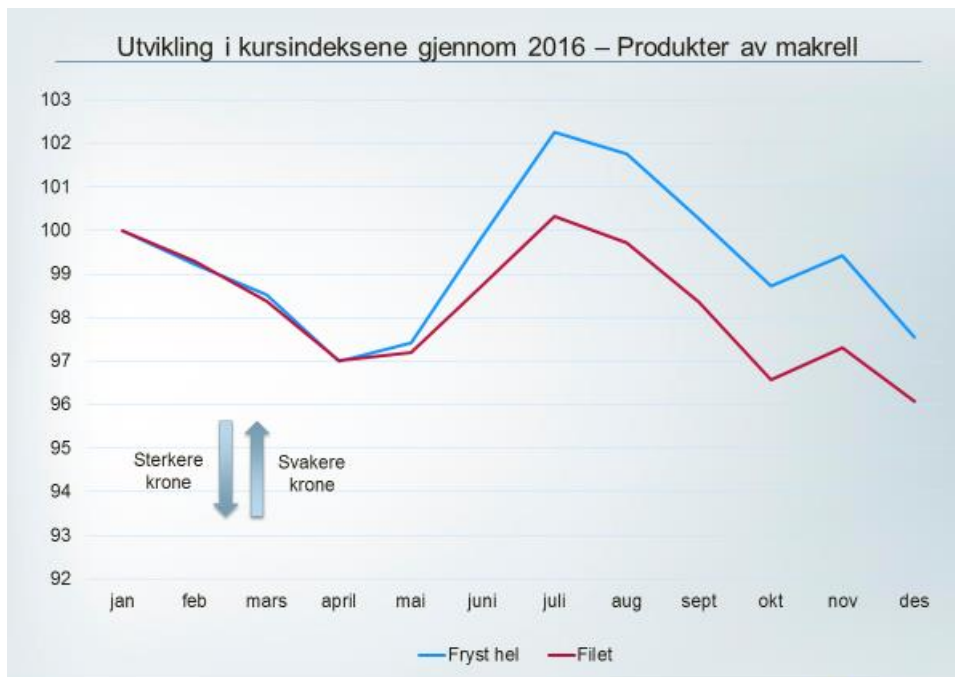
Eksportinntektene fra filetprodukter av sild økte med cirka 554 millioner NOK (53 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 532 millioner NOK (51 %).

14 Produkter av makrell



I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av rundfrost makrell og filet. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronkurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta innen eksporten, som et gjennomsnitt over perioden.

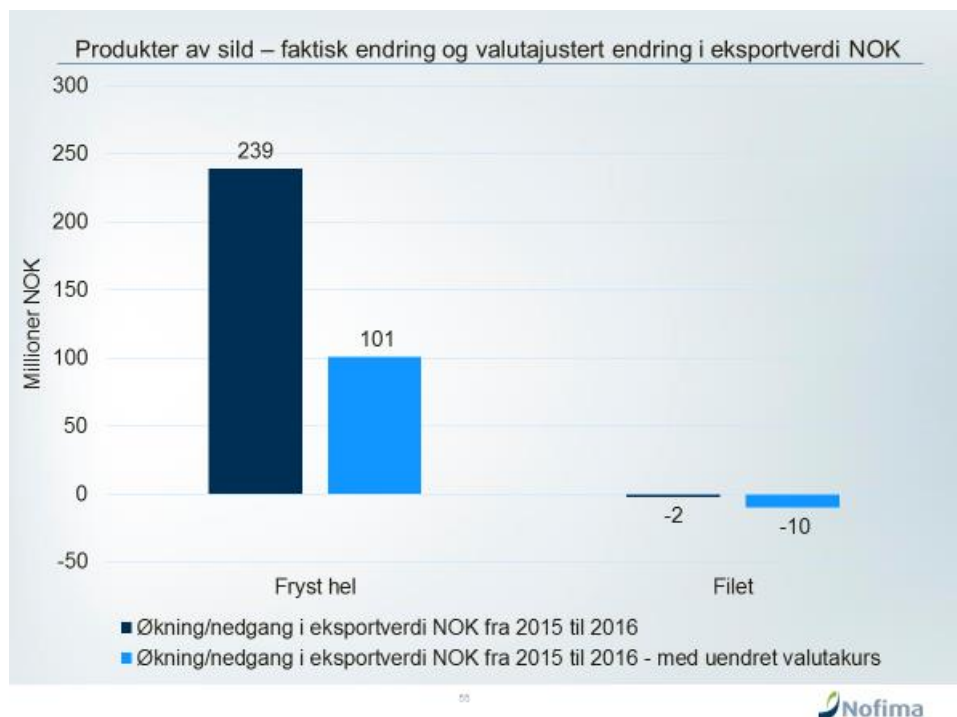
Eksporten av rundfrost makrell har en høy eksponering mot dollar og yen, mens filetproduktene er jevnere fordelt mellom euro, dollar og yen. Spesielt kjenner vi igjen nedgangen i indeksen for rundfrost i 2012 fra vekslingskursen mot yen presentert tidligere.



Nofima

Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i to valutakursindekser vektet for rundfrost makrell og filet av makrell. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. Indeksen for rundfrost endrer seg mye gjennom året. Fra januar til april styrker den seg med 3 %, før den igjen svekker seg med 5 % fram til juli. Fra juli og ut året styrker den seg igjen med cirka 4 %. Indeksen for filet følger et lignende mønster, men med mindre ekstreme endringer. Fra januar til april styrker den seg med 3 %, før den igjen svekker seg med 3 % fram mot juni og styrker seg igjen med cirka 4 % ut året.

Den bratte økningen, og påfølgende fallet, i indeksene i perioden juni-august skyldes i stor grad eksponeringen mot yen, der rundfrost har en høyere eksponering enn filesegmentet.

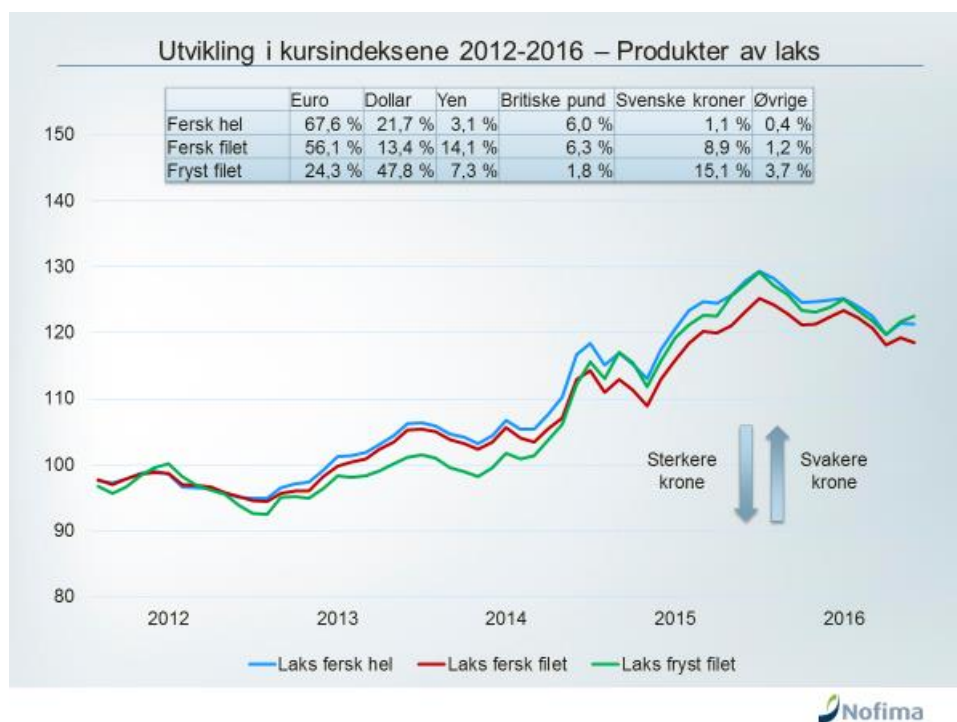


Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fryst hel makrell økte med cirka 239 millioner NOK (7 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 101 millioner NOK (3 %).

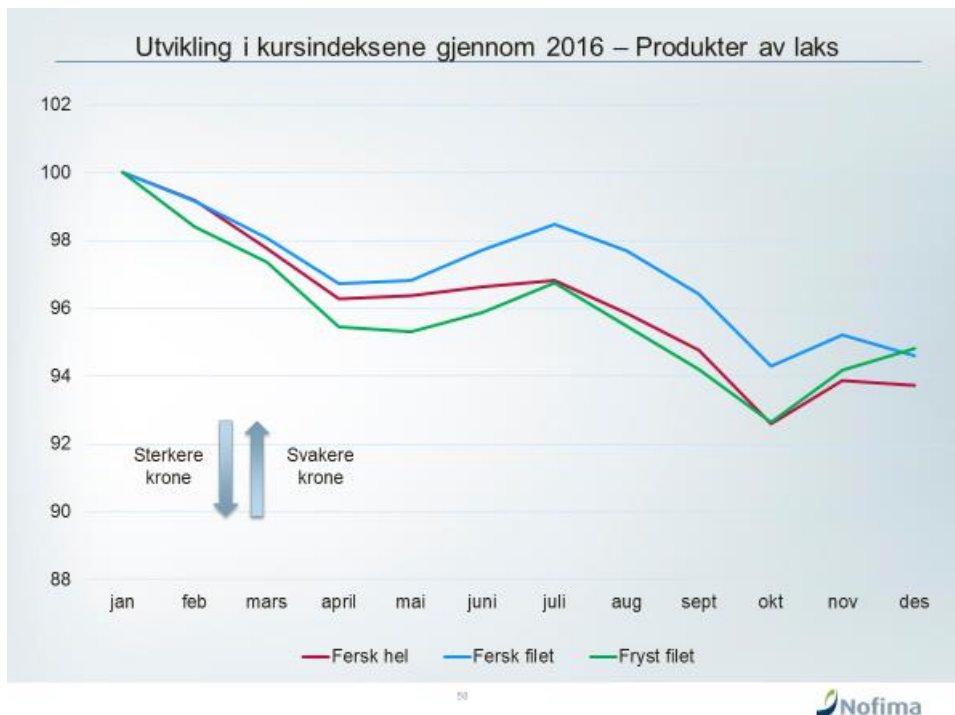
Eksportinntektene fra filetprodukter av makrell falt med cirka 2 millioner NOK (1 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta øker denne nedgangen til 10 millioner NOK (7 %).

15 Produkter av laks

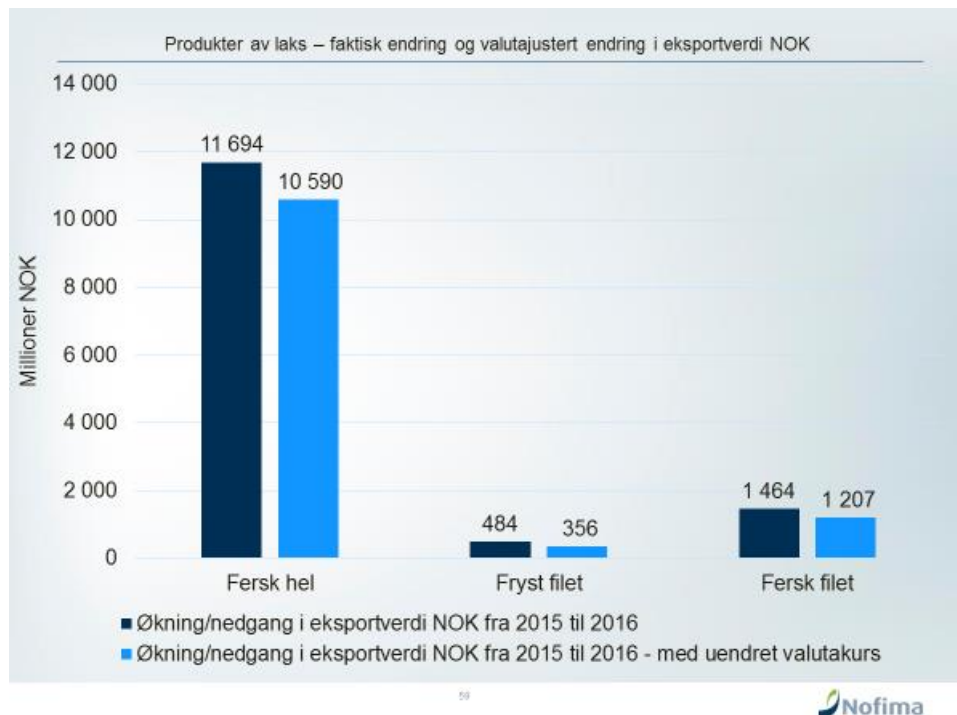


I figuren vises utviklingen i valutakursen når denne vektet spesielt for eksportmønstrene innen produksjon av ulike lakseprodukter. Indeksen er satt med januar 2012 som basetidspunkt. En høyere verdi i indeksen betyr at den norske kronen svekker seg mot utenlandsk valuta, mens en lavere verdi betyr at den styrker seg. En svakere kronekurs innebærer at man ved innveksling av utenlandsk valuta vil få mer igjen i norske kroner. Samtidig vil utenlandsk valuta bli dyrere å kjøpe. En styrking av kronen vil ha motsatt effekt. Tabellen viser den prosentvise fordelingen mellom ulike handelsvaluta i eksporten, som et gjennomsnitt over perioden.

Figuren viser små forskjeller i utviklingen for de tre produktene. Fersk hel og fersk filet har euro som dominerende handelsvaluta, mens fryst filet domineres av dollar. Alle tre produktene har imidlertid en spredt valutaeksponering, som gir en mer stabil utvikling sammenlignet med mange andre sjømatprodukter.



Figuren viser utviklingen gjennom 2016 i to valutakursindekser vektet for fersk hel, og fersk og fryst filet av laks. Januar 2016 er satt som basetidspunkt. På det meste styrker indeksene for fersk hel og fryst filet seg med 7 %, begge fra januar til oktober. Indeksen for fersk filet styrker seg på det meste med cirka 6 % mellom de samme månedene.



Denne figuren fokuserer på perioden 2015–2016, og viser **endringen** i helårlig eksportverdi fra 2015 til 2016. Positive verdier indikerer at eksportinntektene i 2016 har økt fra året før, mens negative verdier indikerer at de har falt. De mørkeblå søylene viser den reelle endringen i eksportverdi mellom årene. De lyseblå søylene viser endringen når vi holder valutakursene faste på 2015-nivå. Den resterende inntektsendringen vil dermed tilfalle enten volumendringer, markedsprisendringer (før omveksling), eller endringer i produktmixen.

Eksportinntektene fra fersk hel laks økte med cirka 11,7 milliarder NOK (31 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 10,6 milliarder NOK (28 %).

Eksportinntektene fra fryst filet av laks økte med cirka 484 millioner NOK (16 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 356 millioner NOK (11 %).

Eksportinntektene fra fersk filet av laks økte med cirka 1,5 milliarder NOK (26 %) i 2016 fra året før. Justert for valuta reduseres denne økningen til 1,2 milliarder NOK (22 %).

16 Konkurransesituasjonen ovenfor andre sjømatprodusenter



Figuren viser utviklingen i den islandske kronen (ISK) over perioden 2012–2016. Den handelsvektede indeksen i den blå linjen viser ISK sin totale utvikling mot andre valutaer. Den røde linjen viser utviklingen spesifikt mot norske kroner (NOK). En høyere verdi tilsvarer at ISK har svekket seg, eller blitt billigere målt i annen valuta. Lavere verdi tilsvarer at den har styrket seg eller blitt dyrere.

ISK har styrket seg i nyere tid, også mot NOK. Isolert sett er dette negativt for Islands eksportrettede industri, og styrkingen mot NOK innebærer at norske eksportører har forbedret sin konkurranseposisjon (i form av bedret lønnsomhet og markedsposisjon) relativt til islandske eksportører. ISK styrket seg med 11 % mot NOK gjennom 2016.



Figuren viser utviklingen i den chilenske pesoen (CLP) over perioden 2012–2016. Den handelsvektede indeksen i den blå linjen viser CLP sin totale utvikling mot andre valutaer. Den røde linjen viser utviklingen spesifikt mot norske kroner (NOK). En høyere verdi tilsvarer at CLP har svekket seg, eller blitt billigere målt i annen valuta. Lavere verdi tilsvarer at den har styrket seg eller blitt dyrere.

Vekslingsforholdet mellom NOK og CLP har vært stabilt de siste par årene, etter den brå kronesvekkelsen vi så i siste halvdel av 2014.

CLP har i likhet med NOK styrket seg noe gjennom 2016, som vi ser reflektert i den handelsvektede indeksen. Dette innebærer, isolert sett, en svak forverring av den generelle konkurranseposisjonen til chilensk eksportindustri, samtidig som konkurranseforholdet mellom norsk og chilensk industri er uendret. Denne styrkingen av pesoen i 2016 kommer imidlertid, på samme måte som for NOK, etter en generell svekkelse over perioden 2013–2015.



Figuren viser utviklingen i det britiske pundet (GBP) over perioden 2012–2016. Den handelsvektede indeksen i den blå linjen viser GBP sin totale utvikling mot andre valutaer. Den røde linjen viser utviklingen mot norske kroner (NOK). En høyere verdi tilsvarer at GBP har svekket seg, eller blitt billigere målt i annen valuta. Lavere verdi tilsvarer at den har styrket seg eller blitt dyrere.

Svekkelsen av det britiske pundet i 2016 har medført en forbedret konkurranseposisjon for britisk eksportindustri, også relativt til norske eksportører. Samtidig har denne svekkelsen isolert sett medført lavere prisoppnåelse i NOK for norske eksportører som selger til det britiske markedet.